

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

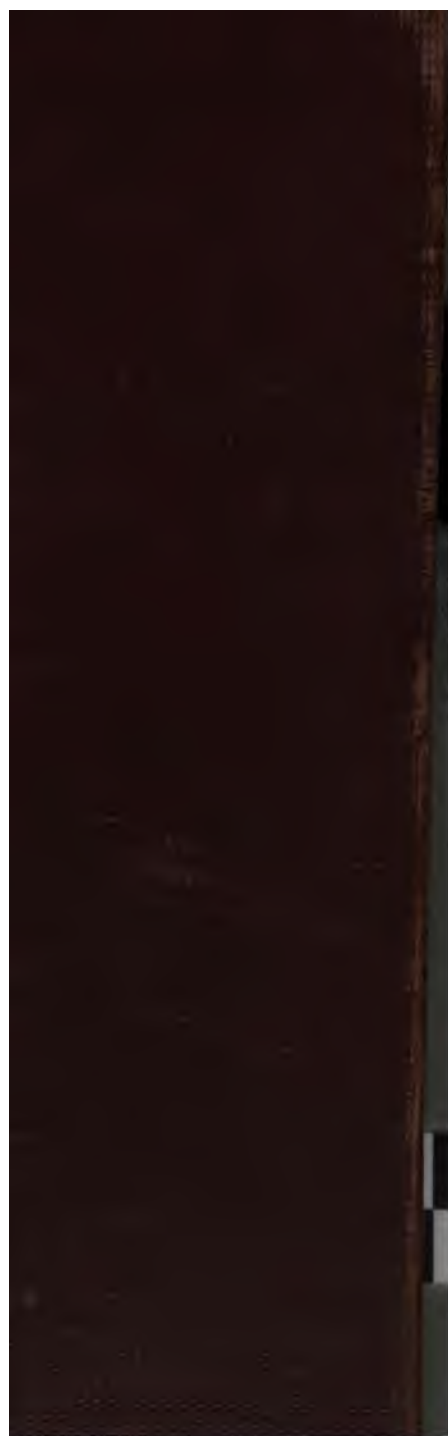
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

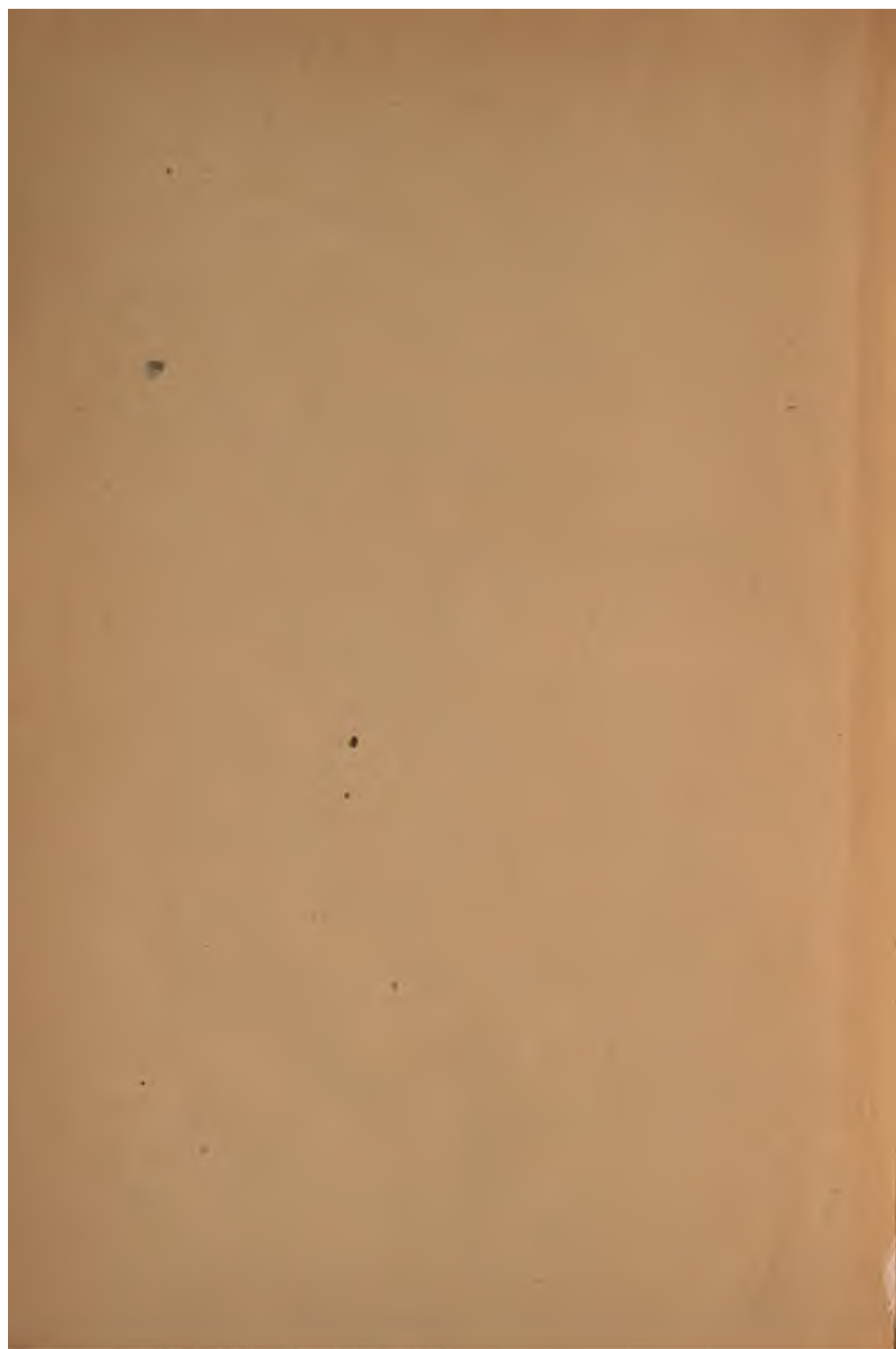
11
A

Harvard College
Library

FROM THE FUND GIVEN BY
Stephen Salisbury
Class of 1817
OF WORCESTER, MASSACHUSETTS
For Greek and Latin Literature

○

POETARVM GRAECORVM FRAGMENTA

AVCTORE VDALRICO DE WILAMOWITZ-MOELLENDORFF
COLLECTA ET EDITA

VOLVMINIS VI FASCICVLVS PRIOR

COMICORVM GRAECORVM FRAGMENTA

VOLVMINIS I FASCICVLVS PRIOR

BEROLINI

APVD WEIDMANNOS

MDCCCXCIX

©

COMICORVM GRAECORVM FRAGMENTA

EDIDIT

GEORGIVS KAIBEL

VOLVMINIS I FASCICVLVS PRIOR

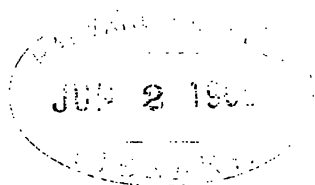
DORIENSIVM COMOEDIA MIMI PHLYACES

BEROLINI

8/69.11

A

Salisbury fund

-50

59-83
39

PRAEFATIO

Comicorum atticorum fragmenta omnia ante hos LX fere annos primus edidit AVGVSTVS MEINEKE insigni cum cura collecta, scite disposita, ingeniose emendata et explicata. quod opus plane admirabile cum a Theodoro Kock expilatum magis viderem quam ita ut debebat retractatum, decennio abhinc ipse comoediae graecae reliquias denuo colligere coepi, non quo viderer mihi quae Meinekio egregie praestitit multo melius praestare posse, sed ut quae ille variis de causis ne potuerat quidem praestare supplerem. neque enim satis erat nova quaedam tumultuaria opera conquisita pridem inventis addere vel novis coniecturis corrupta poetarum verba temptare, sed quoniam et de ipsis poetis et de eorum qui poetarum memorias servavere fide et auctoritate rectius iudicare didicimus, longe aliter multa ac gravia nobis administranda erant quam olim Meinekio. his igitur studiis intentus mox cum VDALRICVS DE WILAMOWITZ maiora molitus omnium poetarum graecorum disiecta membra ad unius corporis speciem composita edere constituisset, libenti animo privatam meam operam communi operi commodavi. ita factum est ut dudum parata comicorum editio reliqua operis volumina licet ordine priora antecederet.

primo hoc fasciculo poetarum Siculorum et Italiotarum quae ex comoediis mimis phlyacibus supersunt composui, addito etiam Sopatro Paphio, qui licet atticae comoediae imitatione imbutus iusto tamen veterum iudicio parodus vel phlyax appellatur. poetarum reliquiis subieci glossarium italicum, sermonis Doriensium quotquot in Sicilia vel Magna Graecia sedes habuere vocabulis collectis omnibus quae ad certos auctores referri non poterant, non quo omnia haec e carminibus scaenicis petita arbitrarer, sed ut eius sermonis pleniorē repraesentarem imaginem, quo si minus Epicharmus, at Sophron Rhinthon Sciras Blaesius quāvis

utrum integra carmina edas an mutila vel singulos si forte supersint versus singulae vocabula, secutus probatum Alexandrinorum grammaticorum exemplum addidi quidquid veterum testimoniis sive de historia comoediae generibusque eius sive de poetarum vita moribus arte traditum reppereram. de comoedia quae servata sunt commentaria satis multa et ampla in ipso operis limine collecta proposui sive graece seu latine scripta, adiutus FRIDERICI KVHN et CONRADI ZACHER prompto ac benevolento studio, maxime vero FRIDERICI LEO spectata amicitia, qui Diomedis Donati Euanthii tractatus ipse suscepit recensendos. molestum sane erat Ioannis Tzetzae stilo loquaci tantum concedere chartae, sed fieri non potuit quin integra eius verba perscriberem bonae et antiquae doctrinae gemmulis multifariam distincta. additurus eram insuper tabulas didascalicas CIA II 971 sq. itemque poetarum laterculos CIA II 977, quos multo pleniores a se descriptos Adolfus Wilhelm dudum se editurum promiserat. quod nondum factum quamquam doleo, tamen cum ad atticam comoediam illa pertineant, non nimis aegre in hoc quidem primo fasciculo desiderabuntur. alterum adhuc spes est gravissimo illo instrumento non cariturum esse.

superest ut gratias agam eis qui opera sua consilium vel consilio operam meam adiuverunt. praeter illos quos antea nominavi doctam expertus sum GVILELMI SCHVLZE MAXIMILIANI WELLMANN GEORGHII WENTZEL in adornando glossario opem, RICHARDI REITZENSTEIN inexhaustam in Etymologici sui copiis largiendis liberalitatem, denique WILAMOWITZII ut breviter dicam ad omnia officia pariter paratam voluntatem.

GOTTINGAE KAL. DEC. A. H. S. IIC

ADDENDA

EPICCHARMVS

*100a

Schol. V Arist. Av. 1283 ὁ δὲ Δίδυμος σκυτάλια τὰς βακτηρίας αἷς τὰ σκύτα (σκύταλα V: corr. Wilam) τύπτουσιν, ὃ ἔστι <τοὺς> τραχήλους

.. ἢ παύσει <τυ> βάκτρῳ καλίνῳ κατ τὰ σκύτα
Φρὺξ ἀνὴρ.

1 ἢ παύσει V: ἢ παύσει Dindorfius, τυ addidi κατασκύτα V: correxi
Sophronis vel Epicharmi esse coniecerat Hemsterhusius, ad Epicharmi Ulixem
Transfugam recte rettulit Wilam. Hesych. σκύτα· τὸν τράχηλον Σικελοί.

*173a

Erotian. p. 117, 6 σκύτα· τὸ (l. τὰ) μεταξὺ τῶν τενόντων τοῦ τραχήλου, ὡς Πετρῶνιος· ἐν κάρῃ φησὶν ἀλγάδες ὑπέκνεον καὶ πάλαι τὰ σχήματα | εὐθύς ἰδὼν καὶ τὰ σκύτα. cf. Et. M. 720, 34. Siculi poetae haec esse videntur (v. supra ad fr. 100 a), ut fortasse scribendum sit Ἐπίχαρμός φησιν. verba poetae non expedio: ὑπέκναιον Dindorfius. integrum videtur εὐθύς ἰδὼν. Hesychii glossa ἀλγάδας· ἀλγας. Δωριεῖς vix huc pertinent.

247

cf. Plinii epist. V 21, 3 Iulius Avitus decessit . . in nave, procul a fratre amantissimo, procul a matre, a sororibus. nihil ista ad mortuum pertinent, sed pertinuerunt cum moreretur.

SOPHRON

ad fr. 55 v. schol. Nic. Alex. 91 γρῆν .. τὸ ἐπιπολάζον τῷ γάλακτι, ὃ οἱ Σικελοὶ σῦφαρ καλοῦσιν.

GLOSSAE

Sicularum glossarum numerum liberali manu auxit Maximilianus Wellmann e suis copiis sive Dioscurideis, de quibus ipse disputavit Hermae vol. XXXIII p. 360, sive Apuleianis. haec igitur herbarum nomina Sicula una cum Festi quadam glossa a me omitta hoc loco addo.

165a [Apuleius] de medicam. herb. c. 66 e codice Vindobonensi: nomen herbae paeonia a Graecis dicitur pentorobon, Siculi vocant afglofoetis. Dioscurides ad litterarum ordinem dispositus in cod. C(onstantinopolitano) et N(eapolitano) recte ἀγλαοφῶτιδα. Hesych. ἀγλαοφῶτις· βοτάνη. cf. Diosc. IV 147.

171a Dioscur. III 41 de sampsucho: καλεῖται δὲ ὑπὸ Κυζικηνῶν καὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ ἀνθρώπων Plinius hist. n. XVIII 64

177a [Apuleius] c. 26 *nomen herbae camelleam* . . *Siculi afroditae lot* . . recte Dioscur. alphab. s. *Ἐψακον*: οἱ δὲ *προκοδύλιον*, οἱ δὲ *χαμαιλέων*, οἱ δὲ *όνοκάρδιον*, οἱ δὲ *Ἀφροδίτης λουτρόν*.

187a [Apuleius] c. 3 *nomen herbae pentafillos* . . *Siculi tymatitis vocant*. Diosc. alphab. s. v. *πεντάφυλλον* . . οἱ δὲ *θυματίτις*, quod ex aliis codicibus corrigendum *θυμιατίτις*. cf. Diosc. IV 42.

203a Diosc. IV 70 *ψύλλιον*: οἱ δὲ *κυνοκέφαλον*, *Σικελοὶ δὲ κρυστάλλιον*, οἱ δὲ *κυνόμυιαν* καλοῦσι. cf. Plin. XXV 140 *psyllion*, *alii cynoides*, *alii crystallion*, *alii sicelicon*, *alii cynomyiam appellant*. contra Diosc. alphab. sic: οἱ δὲ *κυνοκεφάλιον*, οἱ δὲ *κρυστάλλιον*, οἱ δὲ *κυνόμυιαν* . . οἱ δὲ *σικελιωτικόν*, *Σικελοὶ δὲ κυνοειδές* (κοινηλῆς C, κοινηλῆς N, alii *κινιδίς* vel *κοινιδίς*) ἢ *κρυστάλλιον*. non liquet.

214a Paulus p. 140 M. *momar Siculi stultum appellant*. Hesych. *μῶμαρ*: *μέμψις*, *ὄνειδος*, *αἰσχος* e Lycophr. v. 1134.

219a [Apul.] c. 16 *nomen herbae satirion* . . *Siculi orcis dicunt*. Diosc. III 131 *ὄρχις*, οἱ δὲ *κυνός ὄρχιν* καλοῦσι κτλ.

220a [Apul.] c. 4 *nomen herbae columbaris a Graecis dicitur hierobotane*, *Siculi dicunt perestereon*. Diosc. IV 61 *ιερά βοτάνη*: οἱ δὲ *περιστερεῶνα* ἐκάλεσαν.

220b [Apul.] c. 2 *plantago* . . *Siculi dicunt polireunon*. Diosc. II 152 *ἀρνόγλωσσον*: οἱ δὲ *ἐπτάπλευρον*, οἱ δὲ *πολύενευρον*.

222a [Apul.] c. 9 *nomen herbae botracion* . . *Siculi dicunt selinon agrion*. Diosc. alphab. *σέλινον ἄγριον*, οἱ δὲ *βατράκιον*. Diosc. II 206 *βατράχιον*, οἱ δὲ *σέλινον* καλοῦσι.

230a [Apul.] c. 24 de aristolochia: *Siculi camemelos*. hinc interpolatus Diosc. III 6. Dioscurides alphabeticus s. v. compluria synonyma eodem ex fonte quo Apuleius utebatur adscripsit addiditque haec: καὶ *Κρατεύας ὁ ῥιζοτόμος* καὶ *Γαληνὸς τὰ αὐτὰ* κτλ. nomen fuit *χαμαιμηλον*, cf. Plin. XXII 53.

CORRIGENDA

p. 62, 14: *et hoc et aliis locis errabam quod graeca in CV erasa esse adnotavi; omissa sunt spatio relicto* (F. L)

p. 69, 202 *adn*: *non id — elocutio sed vel — elocutio om. A* (F. L)

p. 90, 2 *leg.* Sophronis fr. 52

p. 96 fr. 34, 2 *leg.* λαψῆι τὸ κατὰ τὸ νῦν γὰ θῆν

p. 97 fr. 37 *leg.* Athen. IV 139b

p. 100 fr. 52 *leg.* Sophronis fr. 27 *et deinceps* Sophr. fr. 27. 28

p. 112 fr. 114 *leg.* recentiorum τελλίνη

p. 118 fr. 149 *displacet quam proposui de versu quarto coniectura*

p. 123 fr. 171, 10 *leg.* ὁ τι τὸ λῆις

p. 167 fr. 74 *leg.* δς τᾶνδον ἀφείς

DE COMOEDIA GRAECA
COMMENTARIA VETERA

VI. IOANNIS TZETZAE

IN ARISTOPHANEM BIS BINA PROOEMIA
ΠΕΡΙ ΚΩΜΩΙΔΙΑΣ

P a

I § 1—11. Κωμωιδίαι λέγονται τὰ τῶν κωμικῶν ποιήματα κτλ.

II 12. ἐστὶ δὲ κωμωιδία μίμησις πράξεως . . . καθαυτῆριος παθημάτων, συστατικὴ τοῦ βίου, διὰ γέλωτος καὶ ἡδονῆς τυπουμένη.

13. διαφέρει δὲ τραγωιδία κωμωιδίας ὅτι ἡ μὲν τραγωιδία ἱστορίαν
5 ἔχει καὶ ἀπαγγελίαν πράξεων γενομένων, καὶ ὡς ἤδη γινόμενας σχηματίζει αὐτάς, ἡ δὲ κωμωιδία πλάσματα περιέχει βιωτικῶν πραγμάτων· καὶ ὅτι τῆς μὲν τραγωιδίας σκοπὸς τὸ εἰς θρήνον κινήσαι τοὺς ἀκροατάς, τῆς δὲ κωμωιδίας εἰς γέλωτα.

III 14. καὶ πάλιν καθ' ἑτέραν διαίρεσιν τῆς κωμωιδίας τὸ μὲν
10 ἐστὶν ἀρχαῖον, τὸ δὲ νέον [τὸ δὲ μέσον]. διαφέρει οὖν τῆς νέας ἡ παλαιὰ κωμωιδία χρόνῳ διαλέκτῳ ἔλγι μέρῳ διασκευῇ. 15. χρόνῳ μὲν καθὸ ἡ μὲν νέα ἐπὶ Ἀλεξάνδρου ἦν, ἡ δὲ παλαιὰ ἐπὶ τῶν Πελοποννησιακῶν εἶχε τὴν ἀκμὴν. διαλέκτῳ δὲ καθὸ ἡ μὲν νέα τὸ

VI. Prooemia Pa et Pb nullo auctoris nomine insignita e codice Parisino ed. Cramer An. Par. I 3, ad plurimum et meliorum librorum fidem recensuit Studemund Philologi vol. XLVI 1, qui codices hi sunt: Parisinus 2821 (Q) s. XIV vel XV eique similis Vaticanus 62 (R) s. XVI, tum Mutinensis III C 14 (M) s. XV, Parisinus Crameri 2677 (P) s. XVI, denique Vaticanus 1385 (V) s. XV. Ioannes Tzetza prooemii auctor videtur, cf. Comment. soc. Gotting. II 2 a. 1898 p. 3

Pa inscriptum in QR sic: ἐκ ποίας αἰτίας συνίστη ἡ κωμωιδία, quae ad solum caput primum pertinent.

caput I in undecim paragraphos a Studemundo divisum ab Diomedis scholio in Dionysii Artem (v. supra p. 12) non diversum.

II 2 πράξεως (γέλωτος) suppl. Bergk, videntur plura praetermissa esse, v. Tract. Coislin. 2 (infra n. X) et schol. Dionys. ed. a Goettlingio Theodos. p. 58, 31 ἐστὶ δὲ κωμωιδία μίμησις πράξεως καθαυτῶν παθημάτων καὶ τοῦ βίου συστατικῇ, τυπουμένη δι' ἡδονῆς καὶ γέλωτος· οἷα ἡ τοῦ Ἀριστοφάνους ἢ τοῦ Μενάνδρου. καὶ ἡ μὲν κωμωιδία τὸν βίον συνίστησιν, ἡ δὲ τραγωιδία [δια]λύει καθαρωτέρας MPV 5 ἀπαγγελίαν codd: corr. Bergk 7.8 eadem Anonymus περὶ τῆς κωμωιδίας, supra p. 14^b

III eadem Anonymus π. τ. κωμ. l. s., cuius e codicibus adnotabo quae utilia esse videntur 9 καὶ πάλιν: iungenda haec cum cap. I, quo de tripertita comoedia expositum erat 10 τὸ δὲ μέσον del. Meineke τῆς δὲ νέας ἀκμὴν τὴν ἀκμὴν

σαφέστερον εἶχε, τῇ νέαι κεχρημένη Ἀτθίδι, ἥ δὲ παλαιὰ τὸ δεινὸν καὶ ὑψηλὸν τοῦ λόγον· ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπιτηδεύουσι λέξεις τινάς. ὕλη 15 δὲ καθὼ (ἥ μὲν νέα . . . ἥ δὲ παλαιὰ . . . μέτρῳ δὲ καθὼ) ἥ μὲν νέα τῷ λαμβικῷ μέτρῳ ἐπὶ πλεῖστον χοῖται, σπανίως δὲ καὶ ἑτέροις μέτροις, τῇ δὲ παλαιᾷ πολυμετρία τὸ σπονδαζόμενον. διασκευῇ δὲ ὅτι ἐν μὲν τῇ νέαι χορῶν οὐκ ἔδει, ἐν ἐκείνῃ δὲ καὶ μάλιστα. 16. καὶ αὐτὴ δὲ ἡ παλαιὰ ἑαυτῆς διαφέρει· καὶ γὰρ οἱ ἐν τῇ Ἀτ- 20 τικῇ πρῶτον συστήσαντες τὸ ἐπιτήδευμα τῆς κωμωιδίας (ἦσαν δὲ οἱ περὶ Σουσαρίωνα) τὰ πρόσωπα ἀτακτως εἰσήγον, καὶ γέλως ἦν μόνος τὸ κατασκευαζόμενον. ἐπιγενόμενος δὲ ὁ Κρατῖνος κατέστησε μὲν πρῶτον τὰ ἐν τῇ κωμωιδίᾳ πρόσωπα μέχρι τριῶν, στήσας τὴν ἀταξίαν, καὶ τῷ χαρίεντι τῆς κωμωιδίας τὸ ὠφέλιμον προσέθηκε, 25 τοὺς κακῶς πράσσοντας διαβάλλων καὶ ὥσπερ δημοσίαι μάλιστα τῇ κωμωιδίᾳ κολάζων. ἀλλ' ἔτι μὲν καὶ οὗτος τῆς ἀρχαιότητος μετέτεχε καὶ ἡρέμα πως τῆς ἀταξίας· ὁ μὲντοι γε Ἀριστοφάνης μεθοδεύσας τεχνικώτερον τὴν κωμωιδίαν τῶν μεθ' ἑαυτοῦ ἀνέλαμψεν ἐν ᾧ πᾶσιν ἐπίσημος φανείς. 30

IV 17. ὁ δὲ γέλως τῆς κωμωιδίας ἐκ τε λέξεων καὶ πραγμάτων ἔχει τὴν σύστασιν· ἐκ μὲν τῶν λέξεων κατὰ τρόπους ἑπτὰ· πρῶτον καθ' ὁμωνυμίαν ὡς τὸ 'διαφορομένοις'· σημαίνει γὰρ τὸ τε διαφο-

14 εἶχε scripsi: ἔσκε codd., ἔχει vel ἔσχε Anon. 15 τοῦ λέγειν rectius fort. Anon. codices G (Venetus) V (aticanus) E (stensis) ἐπιτηδεύουσι καὶ Anon. UE, καὶ ἐπιτηδεύει G 16 lacuna supplenda ad Euanthii verba infra n. XII p. 64, 68 16 sq. ἥ μὲν νέα κατὰ τὸ πλεῖστον στρέφεται περὶ τὸ λαμβικόν, σπανίως δὲ μέτρον ἕτερον (περὶ τὸ ἕτερον μέτρον U) Anon. 18 ἐν δὲ τῇ παλαιᾷ Anon. 19 χοροῦ Anon. δὲ καὶ μάλιστα Q: δὲ μάλιστα RMPV, δὲ δεῖ Anon. 20. 21 ἐν Ἀττικῇ QV et Anon. 22 περὶ Σαννυρίωνα Anon. εἰσήγον ἀτάκτως Anon. 22. 23 καὶ μόνος ἦν γέλως Anon. 24 συστήσας Anon. plerique libri 26 πρᾶττοντας Anon. 27 fort. ἀλλ' ἔτι μὴν 29 τὴν κωμ. τῶν μεθ' ἑαυτοῦ scripsi: τῶν μεθ' ἑαυτοῦ τὴν κωμ. Anon. τὴν κωμ. ἐν ταύτῃ Tzetzae codd. ἐνέλαμψεν Anon. 30 φανείς: διφθεῖς οὕτω (hoc om. U), καὶ οὕτω πᾶσαν κωμωιδίαν ἐμελέτησε. καὶ γὰρ τὸ τοῦτον δράμα ὁ Πλοῦτος νεωτερίζει κατὰ τὸ πλάσμα· τὴν τε γὰρ ὑπόθεσιν ὡς ἀληθῆ ἔχει καὶ χορῶν ἐστέρηται, ὅπερ τῆς νεωτέρας υπήρχε κωμωιδίας Anon. quae sunt illius additamenta qui Plutum fabulam interpretaturus haec praefatus erat

IV eadem Duebneri Anon. VI, cuius codices VGΘM (ediolanensis); in ΘM hoc caput post Anon. IV (supra p. 12) sequitur, quocum arta argumenti necessitudine coniunctum est 31 ὁ δὲ γέλως Tzetza et Anon. cod. M: ὅτι ὁ γέλως Anon. reliqui libri 32 τῆς λέξεως Anon. rectius, sicut etiam v. 31 praestat λέξεως scribere 33 sq. διαφορομένοις (vel -μενός) ὅσον τὸ μέτρον. δεύτερον Anon. omittis quae intermedia erant 33. 34 διάφορος inimicus et τὸ διάφορον *lucrum*, quamquam neutrum verbo διαφορεῖσθαι exprimi poterat

ροις οὔσι καὶ τὸ ἐπικερδέσι. δεύτερον κατὰ συνωνυμίαν, ὡς τὸ 'ἦκω
 35 καὶ κατέρχομαι' (Arist. Ran. 1156). ταῦτόν γάρ ἐστι. τρίτον κατὰ
 ἀδολεσχαν, ὡς ὅταν τις τῷ αὐτῷ ὀνόματι πολλάκις χρησῇται. τέ-
 τартон κατὰ παρωνυμίαν, ὡς ὅταν τῷ κυρίῳ (τῶν) ἔξωθεν τις
 καθάπτηται, ὡς τὸ 'Μῶμαξ καλοῦμαι μίδας'. πέμπτον κατὰ ὑπο-
 40 χορισμόν, ὡς τὸ 'Σωκρατίδιον' 'Εὐριπίδιον' (Ar. Nub. 222. Ach. 475).
 ἕκτον κατὰ ἐναλλαγὴν, ὡς τὸ 'ὦ Βδεῦ δέσποτα' ἀντὶ τοῦ ὦ Ζεῦ.
 ἑβδομον κατὰ σχῆμα λέξεως. τοῦτο δὲ ἢ φωνῇ γίνεται ἢ τοῖς ὁμο-
 γενέσιν. 18. ἐκ δὲ τῶν πραγμάτων κατὰ τρόπους δύο. πρῶτον κατὰ
 ἀπάτην, ὡς Στρεψιάδης πεισθεὶς ἀληθεῖς εἶναι τοὺς περὶ ψύλλης λό-
 45 γους (Arist. Nub. 145). δεύτερον κατὰ ὁμοίωσιν. ἢ δὲ ὁμοιώσεις εἰς
 δύο τέμνεται, ἢ εἰς τὸ βέλτιον, ὡς ὁ Ξανθίας εἰς Ἡρακλῆν, ἢ εἰς τὸ
 χειρόν, ὡς ὁ Διώνυσος εἰς Ξανθίαν (Ar. Ran. 495. 499).

Pb

I 19. Ἰστέον ὅτι Ἀλέξανδρος ὁ Αἰτωλὸς καὶ Λυκόφρων ὁ Χαλ-
 κιδεὺς ἐπὶ Πτολεμαίῳ τοῦ Φιλαδέλφου προτραπέντες τὰς σκηνικάς
 διώρθωσαν βίβλους, Λυκόφρων μὲν τὰς τῆς κωμωιδίας, Ἀλέξανδρος
 δὲ τὰς τῆς τραγωιδίας, ἀλλὰ δὴ καὶ τὰς σατυρικάς. 20. ὁ γὰρ Πτολε-
 5 μαῖος φιλολογώτατος ὢν διὰ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως καὶ ἑτέρων
 ἑλλογίμων ἀνδρῶν δαπάναις βασιλικαῖς ἀπανταχόθεν τὰς βίβλους εἰς
 Ἀλεξάνδρειαν συνηθροίσεν καὶ δυσεὶ βιβλιοθήκαις ταύτας ἀπέθετο. ὢν
 τῆς ἐκτὸς μὲν ἀριθμὸς τετρακισμύριαι δισχίλιαι ὀκτακόσιαι, τῆς δὲ
 τῶν ἀνακτόρων ἐντὸς συμμικρῶν μὲν βιβλίων ἀριθμὸς τεσσαράκοντα
 10 μυριάδες, ἀμικρῶν δὲ καὶ ἀπλῶν μυριάδες ἑννέα. ὢν τοὺς πίνακας
 ὕστερον Καλλίμαχος ἀπεγράψατο. 21. Ἐρατοσθένι δὲ ἡλικιώτη Καλ-
 λιμάχον παρὰ τοῦ βασιλέως τὸ τοιοῦτον ἐνεπιστεῖσθαι βιβλιοφυλάκιον.
 τὰ δὲ συνηθροισμένα βιβλία οὐχ' Ἑλλήνων μόνον ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλ-
 λων ἀπάντων ἔθνων ἦσαν καὶ δὴ καὶ Ἑβραίων αὐτῶν. τὰς δὲ οὖν

36 πολλάκις om. Q et Anon. cf. Aristot. Soph. elench. p. 165b 15 37.38
 ἔξωθεν τι κατάθεται Tzetzae codd., ἔξωθεν τις (τι G) ἀπτήται Anon. emendatio
 imperfecta, sensus hic 'si quis proprio nomine enuntiatio simul aliud quid per ad-
 nominationem significaverit', cf. Rhet. ad Herenn., p. 320, 10. Tiberius de fig. Dem. 27

38 μῶμαξ Q et Anon. (βῶμαξ U): μίμαξ MPV; Μῶμαξ καλοῦμαι Μειδίας
 Meineke, sed requiritur gentile velut Μωμίδης 40 ad Arist. Lys. 940 referri
 voluit Dindorf 41 γίνεται ἢ φωνῇ Anon. 43 ψυχῇ traditum

Pb servata haec in MPV, distincta a superioribus in M, desunt in QR

I similia v. Ma et Mb in fine p. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

τῶν ἄλλων ἔθνων σοφοῖς ἀνδράσιν ἐξ ἑκάστου ἔθρους τὴν τε οἰκείαν 15
 φωνὴν τὴν τε τῶν Ἑλλήνων καλῶς εἰδόσι τὰς ἐξ ἑκάστου ἐγχειρίσας
 οὕτως ἐρμηνευθῆναι αὐτὰς πεποίηκεν εἰς τὴν Ἑλλάδα γλωτταν· ὅτε
 δὴ καὶ τὰς τῶν Ἑβραίων διὰ τῶν ἑβδομήκοντα ἐρμηνευθῆναι πεποι-
 ηκεν. οὕτω μὲν οὖν μετενεχθῆναι τὰς τῶν ἄλλων ἔθνων εἰς τὴν
 Ἑλλάδα φωνὴν πεποίηκε· τὰς δὲ γε σκηνικὰς Ἀλέξανδρός τε, ὡς 20
 ἔφθην εἰπών, καὶ Λυκόφρων διωρθώσαντο, τὰς δὲ [γε] ποιητικὰς
 Ζηνοδότος πρῶτον καὶ ὕστερον Ἀριστάρχος διωρθώσαντο. 22. καί-
 τοι τὰς Ὀμηρικὰς ἑβδομήκοντα δύο γραμματικοὶ ἐπὶ Πεισιστράτῳ
 τοῦ Ἀθηναίου τυράννου διέθηκάν οὕτως ἵσπερ ἀδὴν οὐσας τὸ πρῶτον·
 ἐπεκρίθησαν δὲ κατ' αὐτὸν ἐκείνον τὸν καιρὸν ὑπ' Ἀριστάρχου καὶ 25
 Ζηνοδότου, ἄλλων ὄντων τούτων τῶν ἐπὶ Πτολεμαίου διορθωσάν-
 των. οἱ δὲ τέσσαρσί τισι τὴν ἐπὶ Πεισιστράτῳ διόρθωσιν ἀναφέρου-
 σιν, Ὀρφεὶ Κροτωνιάτῃ, Ζωπύρῳ Ἡρακλεώτῃ, Ὀνομακρίτῳ Ἀθηναίῳ
 καὶ Ἐπικογκύλῳ. 23. ὕστερον δὲ ταύτας ἀπάσας σκηνικὰς τε καὶ
 ποιητικὰς πλεῖστοι ἐξηγήσαντο, Δίδυμος, Τρύφων, Ἀπολλώνιος, 30
 Ἡρωιδιανός, Πτολεμαῖος Ἀσκαλωνίτης, καὶ οἱ φιλόσοφοι Πορφύριος,
 Πλούταρχος καὶ Πρόκλος, ὡς καὶ πρὸ αὐτῶν πάντων Ἀριστοτέλης.

Π 24. ἔτι ἰστέον ὅτι ἡ πρώτη κωμωidia, ἥς τὰ σκώμματα φανερά
 κατὰ πάντων ἦσαν πολιτῶν, μέχρι Εὐπόλιδος διήρκεσεν. ἐπεὶ δὲ οὗτος
 εἰς Ἀλκιβιάδην ὕβρισεν ὄντα τότε στρατηγὸν καὶ διελοιοδωρήσατο αὐτῷ, 35
 ὃν τότε Ἀλκιβιάδης ἐμπαράσκενος πρὸς πόλεμον ὡς ναυμαχίας προσ-
 δοκωμένης κελεύει τοῖς στρατιώταις συλλαβεῖν αὐτόν· οἱ δὲ συλλα-
 βόντες, ὡς μὲν τινὲς φασί, παντελῶς ἀπέπνιξαν αὐτὸν εἰς τὴν θά-
 λασσαν, ὡς δ' ἄλλοι, δεδεμένον αὐτὸν σχοίνῳ ἀνῆλόν τε καὶ κατήγον
 εἰς τὴν θάλασσαν, οὐ μέντοι καὶ ἀπέπνιξαν παντελῶς, τοῦ Ἀλκιβιά- 40
 δου λέγοντος 'βάπτ' ἐμὲ σὺ θυμέλαις, ἐγὼ δὲ σὲ ἄλμυροῖς ὕδασι
 κατακλύσω'. καὶ οὕτω δὴ ἡ διαφθαρέντος τοῖς κύμασι παντελῶς ἢ
 καὶ περισωθέντος ψήφισμα ἔθετο Ἀλκιβιάδης μηκέτι φανερώς ἀλλὰ
 συμβολικῶς κωμωιδεῖν. 25. τότε δὴ αὐτός τε ὁ Εὐπόλις καὶ Κρα-

15 ἐξ ἑκάστου ἔθρους om. P 20 δὲ γε MV: δὲ P 21 δὲ γε MV: δὲ P
 ποιητικὰς i. e. epicorum carmina 29 καὶ κατ' ἐπὶ κογκύλῳ P; quartum nomen
 a Byzantinis inepte fictum, ansam coniecturae ὁ ἐπικὸς κύκλος dedit; in P docta
 sed infelix coniectura adnotata ἀθροιστικῶν ἐπικλῆν κογκύλων

Π eadem paullo aliter narrata p. 28, 1, cf. p. 4, 19 et schol. Aristid. III 444
 Di: ἄλλοι δὲ λέγουσιν ὅτι ἐκωμῶιδον ὀνομαστί τοὺς ἀνδρας μέχρις Εὐπόλιδος·
 περιετλε δὲ τοῦτο Ἀλκιβιάδης ὁ στρατηγὸς καὶ ῥήτωρ. κωμωιδηθεὶς γὰρ παρὰ
 Εὐπόλιδος ἔρριπεν αὐτὸν ἐν τῇ θαλάττῃ κτλ. 34 τῶν πολιτῶν V οὕτως
 p. 28, 1: αὐτὸς MPV 39 altera fabulae forma adinventum postquam priorem dam-
 navit Eratosthenes, cf. ad p. 4, 20

45 τίνος καὶ Φερεκράτης καὶ Πλάτων καὶ Ἀριστοφάνης αὐτὸς τὰ συμβολικὰ μετεχειρίσαντο σκώμματα· ἢ δὴ δευτέρα κωμωιδία ἐλέγετο, μέχρι οὐ μὴδὲ συμβολικῶς ἐθελόντων τῶν πολιτῶν σκώπτεσθαι εἰς δούλους μόνους καὶ ξένους ἔσκωπτον· ἢ δὴ τρίτη ἦν κωμωιδία, αὐξηθεῖσα ἐπὶ Μενάνδρου καὶ Φιλήμονος.

50 III 26. ἴδιον δὲ κωμωιδίας μὲν τὸ μεμιγμένον ἔχειν τοῖς σκώμασι γέλωτα, τραγωιδίας δὲ πένθη καὶ σύμφορας· σατυρικῆς δὲ οὐ τὸ ἀπὸ πένθους εἰς χαρὰν καταντᾶν, ὥς ὁ Εὐριπίδου Ὀρέστης καὶ Ἄλκηστις καὶ ἡ Σοφοκλέους Ἡλέκτρα ἐκ μέρους, ὥσπερ τινὲς φασιν, ἀλλ' ἀμυγῇ καὶ χαρίεντα καὶ θυμαλικὸν ἔχει γέλωτα. 27. οἷον Ἡρακλῆς 55 πρᾶθεις τῷ Συλεῖ ὥς γεωργὸς δοῦλος ἔσταλται εἰς τὸν ἀργὸν τὸν ἀμπελῶνα ἐργάσασθαι· ἀνεσπακῶς δὲ δικέλλι προορίζουσας τὰς ἀμπέλους νωτοφορήσας τε αὐτὰς εἰς τὸ οἶκημα τοῦ ἀγροῦ θωμούς τε μεγάλους ἐποίησε καὶ τὸν κρεῖττω τῶν βοῶν θύσας καὶ τὸν πιθεῶνα διαρρήξας καὶ τὸν κάλλιστον πίθον ἀποπωμάσας τὰς θύρας τε ὥς τράπεξαν 60 θείς ἤσθιε καὶ ἔπινεν αἰδων, καὶ τῷ προεστῶτι δὲ τοῦ ἀγροῦ δριμὺν ἐνορῶν φέρειν ἐκέλευεν ὥρατά τε καὶ πλακούντας. καὶ τέλος βλον ποταμὸν πρὸς τὴν ἔαυλιν τρέψας τὰ πάντα κατέκλυσεν. ἐστὶ δὲ τὸ τοιοῦτον Εὐριπίδου δρᾶμα. τοιαῦτα δὲ εἰσι τὰ σατυρικά δράματα. 28. τέλος δὲ τραγωιδίας μὲν λύειν τὸν βίον, κωμωιδίας δὲ συν- 65 στᾶν αὐτόν, σατυρικῆς δὲ τοιούτοις θυμαλικοῖς χαριεντισμοῖς καθηδύνειν αὐτόν. λυρικοὶ δὲ οἱ καὶ κυχλικοὶ καὶ διθύραμβοι ἢ ἀθλητὰς ἀγῶσι νικῶντας ἐπῆινουν ἢ τὸν Διόνυσον ὕμνον ἢ ἑτέρους θεοὺς.

IV 29. ἔτι ἰστέον ὅτι κατὰ Διονύσιον καὶ Κράτητα καὶ Εὐκλείδην μέρη κωμωιδίας εἰσι τέσσαρα· πρόλογος, μέλος χοροῦ, ἐπεισόδιον 70 καὶ ἔξοδος. καὶ πρόλογος μὲν ἐστὶ τὸ μέχρι τοῦ χοροῦ τῆς εἰσόδου. ἢ δὲ ὅμα τῇ εἰσόδῳ τοῦ χοροῦ λεγομένη ᾗσιν μέλος καλεῖται χοροῦ. ἐπεισόδιον δὲ ἐστὶ τὸ μεταξὺ μελῶν καὶ ᾗσεων δύο χορικῶν. ἔξοδος δὲ ἐστὶν ἢ πρὸς τῷ τέλει τοῦ χοροῦ ᾗσις. 30. μέρη δὲ παρα-

III eadem fere Mb p. 33 (significatur Ma et Mb Tzetzae prooemia Mediolanensis, infra p. 24 sqq.) 55 ἐσάλη Mb 56 ἀμπέλους ἀπάσας Mb 57 θωμούς τε Nauck: ἀρτοὺς τε MPV, ψωμοὺς Mb 58 ἐποίησε τὸν κρεῖττω τε τῶν βοῶν θύσας κατεθοινᾶτο, καὶ τὸν πιθεῶνα δὲ διαρρήξας Mb 62 κατέκλυσεν ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὁ τεχνικώτατος γεωργός Mb 62. 63 ἐστὶ δὲ ... δρᾶμα om. Mb 66 διθύραμβοι Bergk

IV eadem Ma c. 5 (et Mb c. 5) et Tzetzae Iamb. de com. infra n. VIII 11 sqq., praeterea Tract. Coisl. infra n. X § 8 68 tria auctorum nomina omissa in Tzetzae Iambis 72 ἐστὶ μέλος μεταξὺ μελῶν κ. ᾗσεων δύο χορῶν MPV itemque Ma, λόγος μεταξὺ πλὴν μελῶν χορῶν δύο Iambi: correctum ex Tract. Coisl. § 9 ἐπεισόδιον ἐστὶ τὸ μεταξὺ δύο χορικῶν μελῶν 73 sq. cf. Iamb. v. 40 sqq. et quae Vitae

βάσεως ἑπτά· ἑπτάκις γὰρ ὁ χορὸς ὠρχεῖτο ἐπειδὴν εἰς τὴν ὀρχήστραν εἰσήρχετο, ἣν δὴ καὶ λογεῖον καλοῦσιν. ἡ μὲν οὖν πρώτη ὀρχησις 75 κομμάτιον ἔλεγετο, ἡ δὲ δευτέρα παράβασις ὁμωνύμως τῷ γένει ἔκαλεῖτο (καὶ γὰρ τὸ ὄλον τοῦτο τὸ ἑπτάστροφον σχῆμα παράβασις ἔκαλεῖτο), ἡ δὲ τρίτη μακρόν, ἡ δὲ τετάρτη ὠιδὴ καὶ στροφή, ἡ δὲ πέμπτη ἐπίρρημα, ἡ δὲ ἕκτη ἀντωιδὴ καὶ ἀντίστροφος, ἡ δὲ ἑβδόμη ἀντεπίρρημα. 31. εἰσ-
ελθὼν οὖν ὁ χορὸς εἰς τὴν ὀρχήστραν μέτροις τισὶ διελέγετο τοῖς ὑπο- 80 κριταῖς καὶ πρὸς τὴν σκηνὴν ἑώρα τῆς κωμωιδίας· ἂν οὖν ὥς ἐκ πόλεως ἐβάδιζε πρὸς τὸ θέατρον, διὰ τῆς ἀριστερᾶς ἀψίδος ἔβαινε, ἂν δ' ὥς ἀπ' ἀγροῦ, διὰ τῆς δεξιᾶς. τετραγωνιζόμενός τε ὁ χορὸς πρὸς μόνους ἑώρα τοὺς ὑποκριτάς. ἀπελθόντων δὲ τῶν ὑποκριτῶν πρὸς ἀμφοτέρα τὰ μέρη τοῦ δήμου ὄρων ἐκ τετραμέτρων δεκαεῖς στίχους 85 ἀναπαλίστους ἐφθέγγετο, καὶ τοῦτο ἔκαλεῖτο στροφή· εἰτα ἑτέρους τοιοῦτους ἐφθέγγετο, καὶ ἔκαλεῖτο ἀντίστροφος· ἅπερ ἀμφοτέρα οἱ παλαιοὶ ἐπίρρημα ἔλεγον· ὅλη δὲ ἡ πάροδος τοῦ χοροῦ ἔκαλεῖτο παράβασις. 32. συμβαίνει δὴ τὸ ἐπίρρημα πέντε σημαίνειν, αὐτὸ τε τὸ οἰκεῖον σημαίνονμενον καὶ τὴν στροφήν καὶ ἀντίστροφον καὶ ὠιδὴν 90 καὶ ἀντωιδὴν, ἐπειδὴ ἡ μὲν στροφή τὴν ὠιδὴν σημαίνει, ἡ δὲ ἀντίστροφος τὴν ἀντωιδὴν.

V 33. γένοιτο δ' ἂν σαφεστέρα ἡ τῶν τοιούτων διδασκαλία ὥδι πως. ἐν ἑαρινῷ καιρῷ πολυτελέσι δαπάναις κατεσκευάζετο ἡ σκηνή τριωρόφοις οἰκοδομήμασι, πεποικιμένη παραπετάσμασι καὶ ὀφθαλμοῖς 95 λευκαῖς καὶ μελαῖναις βύρσαις τε παταγούσαις καὶ χειροτινάνκτωι πυρὶ, ὀρύγμασι τε καταγαλοῖς καὶ ὑπογαλοῖς καὶ ὑδάτων δεξαμεναῖς εἰς τύπον θαλάσσης, Ταρτάρου Ἰδου, κεραννῶν καὶ βροντῶν, γῆς

74 confunditur cum parabasi parodus 76 commation omissum Ma et in Iambis (v. 44) 79 sqq. cf. Duebneri Anon. VII, ubi sic: ὁ χορὸς ὁ κωμικός εἰσ-
γέτο ἐν τῇ ὀρχήστρῃ τῷ νῦν λεγομένῳ λογεῖῳ (cf. supra v. 75), καὶ δτε μὲν
πρὸς τοὺς ὑποκριτάς διελέγετο, πρὸς τὴν σκηνὴν ἀφεώρα· δτε δὲ ἀπελθόντων
τῶν ὑποκριτῶν τοὺς ἀναπαλίστους διεξήμει, πρὸς τὸν δῆμον ἀπεστρέφετο, καὶ
τοῦτο ἔκαλετο στροφή. ἦν δὲ τὰ λαμβεῖα τετράμετρα (haec corrupta; sensus hic
'post stropham tetrametri recitabantur'). εἰτα τὴν ἀντίστροφον ἀποδόντες πάλιν
τετράμετρα ἐπέλεγον ἴσων στίχων· ἦν δὲ ἐπὶ τὸ πλεῖστον 15'. ἔκαλετο δὲ ταῦτα
ἐπιρρήματα· ἡ δὲ ὅλη πάροδος τοῦ χοροῦ ἔκαλετο παράβασις· Ἀριστοφάνης ἐν
Ἰππείσῳ (507) 'εἰ μὲν τις ἀνὴρ τῶν ἀρχαίων κωμωιδιοδιδάσκαλος ἡμᾶς ἠνάγκαζον
λέγοντας ἔπη πρὸς τὸ θέατρον παραβῆναι'. rectius Et. M. 363, 46 ἐπιρρήματα·
ἐν τοῖς χορικοῖς δτε στροφήν ἀνοικαν μέλος (l. μέλους, cf. Hephaest. p. 139, 18),
ἐπέλεγον ποιημάτων 15' στίχων· εἰτα τὴν ἀντίστροφον ἀποδόντες ἐπέλεγον πάλιν
τετράμετρον ποιημάτων τῶν ἴσων στίχων· ἔκαλετο δὲ ταῦτα ἐπιρρήματα
89 sqq. cf. Ma § 23

V eadem Mb c. 4 93. 94 ὥδε πως P 94 πρῶτον μὲν ἐν ἑαρινῷ τῷ
καιρῷ πολυανάλωτοις δαπάναις Mb

καὶ νυκτός, οὐρανοῦ ἡμέρας, καὶ ἀνακτόρων καὶ πάντων ἀπλῶς.
 100 αὐλὰς τε οὐ μικρὰς εἶχεν ἐξειργασμένας καὶ ἀψίδας εἰς τύπον ὀδῶν.
 διὰ μὲν οὖν ἀριστερεῶς ἀψίδος ἐχώρουν, εἰ ὥς ἐκ πόλεως ἦσαν ὀδεύ-
 οντες ὡς πρὸς ἀγρούς ἢ καὶ θέατρα· ἂν δὲ πρὸς πόλιν ὡς ἐκ θεά-
 τρων ἢ ἀπ' ἀγροῦ, διὰ δεξιᾶς. τοιαύτη μὲν ἡ τῆς σκηνῆς ἐργασία.

VI 34. τὰ σκηνικὰ δ' ἀπ' αὐτῆς καλούμενα δράματα καὶ πρακτι-
 105 κῶς ἐτελεῖτο καὶ λογικῶς. σύστασις δὲ τούτων ὑπῆρχε τὰ τῶν ὑπο-
 κριτῶν πρόσωπα. ταῦτα δὲ τοῖς μὲν τραγικοῖς καὶ σατυρικοῖς ἀνὰ
 δεκαεῖς ἦσαν, ὁ κωμικὸς δὲ εἶχεν εἰκοσιτέσσαρα· ἃ δὲ πρόσωπα ὑπο-
 κριτικά τῶν τριῶν σκηνικῶν ποιημάτων τὰ οἰκεία τῷ καθ' ἐνὶ
 αὐτῶν καὶ οἰκείῳ ἡθροισμένα δρῶντά τι χορὸς ἐκαλεῖτο. 35. διαι-
 110 ρεθεῖς δὲ ὁ χορὸς εἰς τμήματα δύο ἡμυχόρια ὠνομάζετο, παραχρηστι-
 κῶς δὲ καὶ χορός· εἰ δὲ καθ' ἓνα ἐτέμνετο, ὑποκριταὶ ἐκαλοῦντο
 κοινῶι τῷ ὀνόματι διὰ τὸ μὴ δύνασθαι μιᾷ κλήσει περιειληφθαι ὡς
 ὁ χορὸς καὶ τὰ ἡμυχόρια. διαιροῦνται γὰρ τὰ μερικὰ ταῦτα εἰς πολλὰ,
 εἰς προλογίζοντας, εἰς ἀγγέλους, εἰς ἐξαγγέλους, εἰς κατασκόπους, εἰς
 115 φύλακας, εἰς ἥρωας, εἰς θεοὺς καὶ εἰς ἄλλα μυρία. 36. τούτων οὖν
 τῶν προσώπων τὸ ὄλον ἄθροισμα, ὃ καὶ χορὸς ἐκαλεῖτο, εἰσελθὼν
 εἰς τὴν ὀρχήστραν, ἣν ἔφασαν καὶ λογεῖον — ἐκαλεῖτο δὲ ἡ εἰσέλευσις
 εἰσοδος καὶ ἐπήλυσις καὶ ἐπίβασις καὶ πάροδος καὶ παράβασις —
 εἰσελθὼν οὖν καὶ παραβὰν εἰς τὴν ὀρχήστραν πρὸς τοὺς ὑποκριτάς
 120 τὸν λόγον ποιούμενον τὸ πρόσωπον βλέπον εἶχε πρὸς τὴν σκηνήν.
 ἐξελθόντων δὲ τῶν ὑποκριτῶν πρὸς τὸ τοῦ δήμου μέρος ἐστρέφετο
 ἢ τὸ δεξιὸν ἢ τὸ ἀριστερόν, καὶ πάλιν ἀντεστρέφετο πρὸς τὸ ἕτερον
 καὶ ἔλεγέ τι ἑκατέροις τοῖς μέρεσιν· εἰτα ἐξήρχετο καὶ τέλος τὸ δρᾶμα
 ἐλάμβανεν. ταῦτα μὲν οὖν ἦσαν πρακτικὰ τέσσαρα μέρη τοῦ δράμα-
 125 τος, παράβασις, στροφή, ἀντίστροφος καὶ ἔξοδος. 37. καὶ λογικὰ δὲ
 μέρη αὐτῆς τέσσαρα· ἀντὶ παραβάσεως ἡγουν πρώτης βάσεως πρό-

VI eadem Mb c. 5 106 πρόσωπα δὲ τοῖς Mb 107 δὴ om. Mb 109 οἰ-
 κείως V corr ἡθροισμένως Mb, verba corrupta huius fere sententiae εἴτε οἰ-
 κείως τῷ καθ' ἐνὶ αὐτῶν εἴτε οἰκείως ἡθροισμένοις δρῶντά τι 110 εἰς μὲν
 τμήματα Mb 111 εἰ δὲ εἰς ἓνα ἓνα ἐτμήθη καὶ μερικόν Mb, fort. εἰ δὲ εἰς
 ἓνα καθ' ἓνα ἀπλῶς ἐκαλοῦντο Mb 112 περιελήφθηναι Mb 113 εἰς πόσα;
 Mb 115 καὶ om. Mb 117 cf. supra v. 75. 80 117 sq. τὴν δὲ εἰσέλευσιν
 ταύτην οὐ μὲλον ἐστί μοι ὅπως ἂν καὶ καλέσεις, εἴτε εἰσοδὸν ἢ εἰσέλευσιν ἢ
 ἐπήλυσιν ἢ ἐπίβασιν ἢ πάροδον ἢ παράβασιν ἢ ἄλλως πως σημαίνων ταύτῃ Mb
 119 post ὀρχήστραν addit Mb τοῦτο τὸ σύστημα πᾶν, ὃ καὶ χορὸς ἐκαλεῖτο
 120 λόγους (sine articulo) Mb 124 οὖν om. Mb 125 δὲ om. Mb 126 αὐτῆς
 i. e. τῆς κωμωιδίας. neque opus αὐτῇ corrigere

λογος, ἀντὶ δὲ στροφῆς καὶ ἀντιστροφῶν ᾠδὴ καὶ ἀντωιδὴ ἢ ἐπιρρημα καὶ ἀντεπίρρημα, ἀντὶ δὲ ἐξόδου ᾠδὴ καὶ ῥῆμα ἐξιτήριον. ταῦτα μὲν τὰ τέσσαρα μέρη πρακτικὰ καὶ λογικὰ τῶν δραματικῶν ποιημάτων ὑπῆρχεν. 38. τῶν δὲ λυρικῶν συγγραμμάτων τρία ἦσαν 130 τὰ μέρη, στροφή, ἀντίστροφος καὶ ἐξοδος ἢ ἐξέλευσις πρακτικὰ, λογικὰ δὲ ᾠδὴ, ἀντωιδὴ καὶ ἐπωιδός· ἡ οὖν ἀντωιδὴ τῇ ᾠδῇ ἰσαριθμούς ἔχει τοὺς στίχους, καὶ τοῖς αὐτοῖς μέτροις ἑκατέρα χρῆται. ὁ δὲ ἐπωιδὸς διάφορα ἐκείνων ἔχει καὶ τῷ ἀριθμῷ καὶ τῇ ποιότητι· εἰ δὲ πον τῷ ἀριθμῷ ἰσάζει, τῇ γε μὴν ποιότητι οὐδαμοῦ. 135 39. ἐφθέγγοντο δὲ καὶ οἱ λυρικοὶ πρὸς ἑκάτερα μέρη τοῦ δήμου ὁρῶντες πρῶτον μὲν τὴν ᾠδὴν, εἶτα τὴν ἀντωιδὴν, ἐπὶ δὲ τῷ τέλει τὸν ἐπωιδὸν ἤγουν ὑστερωιδὴν τε καὶ ἐπίλογον, εἰς εὐχὰς τὸ πλεῖστον αὐτῶν περικλείοντες. προοίμιον δὲ τούτοις οὐκ ἦν ὡς ἐκείνοις, ὅτι ἅμα τῷ εἰσελθεῖν εἰς τὸ θέατρον πρὸς τὸν δῆμον στραφέντες 140 ἅμα τὸ αὐτὸ ἔλεγον καὶ στροφήν καὶ προοίμιον.

M a

Βίβλος Ἀριστοφάνους Τζέτζην φορέουσ' ὑποφήτην.

p. 110 K

I 1. Ἀλέξανδρος ὁ Αἰτωλὸς καὶ Λυκόφρων ὁ Χαλκιδεὺς, μεγαλοδωφίαις βασιλικαῖς προτραπέντες Πτολεμαίῳ τῷ Φιλαδέλφῳ τὰς σκηρικὰς διωρθώσαντο βίβλους, τὰς τῆς κωμωιδίας καὶ τραγωιδίας καὶ τὰς τῶν σατύρων φημί, συμπαρόντος αὐτοῖς καὶ συνανορθοῦν-

127 sq. καὶ ἀντὶ τῆς στροφῆς καὶ τῆς ἀντιστροφῶν λόγια (κἂν ᾠδὰς καὶ ἀντωιδὰς ἢ ἐπιρρήματα καὶ ἀντεπιρρήματα εἴποις, οὐ διαμάχομαι), καὶ ἡ ἐξοδος ἢ ᾠδὴ καὶ τὸ ῥῆμα τοῦ δράματος τὸ ἐπιτελεῦντιον, ἃ οἱ αἰθέραιοι καὶ οὐρανοβάμους λαλοῦσιν ὥσπερ λαλοῦσιν κτλ. Mb partim corrupta 132 sqq. στροφικὸν καὶ ἀντιστροφικὸν λόγια, ἑκάτερον ἑκατέρῳ ἰσαριθμούς ἔχον τοὺς στίχους, καὶ μέτρων δὲ τῶν αὐτῶν. πρὸς τοῖς στροφικοῖς δὲ καὶ ἀντιστροφικοῖς τρίτον ἦν μέρος τὸ ἐπωιδικὸν λόγιον, ὁμωνύμως καὶ ταῦτα λεγόμενα τοῖς ἑαυτῶν πρακτικοῖς τῇ τε στροφῇ καὶ ἀντιστροφῇ καὶ ἐπωιδῷ ἦτοι ἐξόδῳ καὶ ἐξελεύσει καὶ ἐπίλογῳ. καὶ γὰρ καὶ οἱ λυρικοὶ πρὸς ἑκάτερον μέρος τοῦ δήμου ὁρῶντες ἐφθέγγοντο τὰ ποιήματα, καὶ τέλει τοῦ δράματος μέλλοντες παύεσθαι τὸν ἐπωιδὸν ἐπεφθέγγοντο ἦτοι τὴν ὑστέραν ᾠδὴν τε καὶ τὸν ἐπίλογον, εἰς εὐχὰς κτλ. Mb 133 τοὺς V, om. P: τε M 138 ὑστερωιδὴν MP, rectius fort. ὑστέραν ᾠδὴν Mb

M a b duo haec prooemia servavit codex Ambrosianus C 222 ord. inf. (A), unde edidit HKell Mus. Rhen. VI (1848) p. 108 sqq. iteravitque in Ritschelii Opusc. I 199; melius descripta repetiit EMüller Journ. des Savants 1870 p. 169, ad codicis fidem correxit WStudemund Anecd. var. I 251, emendabat ANauck ad Lex. Vind. p. 237.

I cf. P b § 19. M b § 8 2 i. e. ὑπὸ Πτολεμαίου

- 5 τος καὶ τοῦ [τοιούτου] βιβλιοφύλακος τῆς τοσαύτης βιβλιοθήκης Ἐρα-
τοσθένης· ὧν βιβλίων τοὺς πίνακας Καλλιμαχος ἀπεγράψατο.
Ἀλέξανδρος ὠρθον τὰ τραγικά, Λυκόφρων τὰ κωμικά· νεανία ἦσαν
Καλλιμαχος καὶ Ἐρατοσθένης. 2. οὗτοι μὲν τὰς σκηρνακὰς διωρθώ-
σαντο βιβλούς, ὡς τὰς τῶν ποιητῶν ἐπεσκέψαντο Ἀρίσταρχος τε καὶ
10 Ζηρόδοτος. Ὑστερον δὲ ταύτας ἀπάσας πολλοὶ ἀνεφάνησαν ὑποφητεύ-
οντες καὶ ἐπεξηγούμενοι, Δίδυμοι, Τρύφωνες, Ἡρωιδιανοί, Ἀπολλώ-
νιοι, Πτολεμαῖοι τε Ἀσκαλωνῖται καὶ οἱ Κυθήριοι. πρότερος δὲ ἦν
Ζηρόδοτος ὁ Ἐφέσιος, ε' δὲ ἢ δ' μετ' αὐτὸν ὁ Ἀρίσταρχος, ἄλλη
τ' ἄλλων γλῶσσαι πολυσπερέων ἀνθρώπων' (B 804). 3. μεθ' οὗς
15 καὶ οἱ φιλόσοφοι Πορφύριος, Πλούταρχος, Πρόκλος, ὡς καὶ πρὸ πάν-
των αὐτῶν καὶ πρὸ τῶν χρόνων τῶν Πτολεμαίων φιλοσόφων ἑτέρων
μερὶς οὐ μετρία καὶ ὁ ἐκ Σταγείρων αἰθέριος νοῦς, ὁ τοῖς νέοις σο-
φοῖς τοῖς ἀνεγνωκέναι μαθήματα λέγονσι — τὰς τούτου βιβλούς
οὕτω κατονομάζουσι — διδάξας τὰς νυκτερίδας λέγειν εἶναι τετρά-
20 ποδας (de incessu anim. p. 714 b 13), καὶ ὡς ὁστέον ἔχουσιν αἱ τῶν
ἱππῶν καρδίαι καὶ βοῶν δὲ τινῶν (h. an. p. 506 a 9), καὶ ὡς ἕτερον
τὸ πῖόν ἐστι καὶ ἄλλο τὸ πιμελές (distinguitur ἢ πιμελή et τὸ στέαρ
ibid. p. 520 a 6), καὶ ὅτι τὰ γαμφώνυχα οὐκ ὀχεντικά (de gen. an.
p. 749 b 10), τῆς ἱέρακος τεσσαρακοντάκις μιᾷ ῥοπῇ ἐπιβαινομένης,
25 καὶ ὅτι τῶν ὀρνέων βαρὺ καὶ πτητικὸν ἢ περιστερά (ibid. p. 749 b 11),
καὶ ὅτι τῶν ἀναιμῶν οὐδὲν ὠϊοτοκεῖ (p. 751 a 34), τοῦ πολὺποδος
ἀναιμον τε ὄντος καὶ τόσον γόνον ὠϊοτοκοῦντος, ὡς ἰ ἐχινός τε
ὠία πέντε γεννᾷ (de part. an. p. 680 b 4), ἔν δὲ τὸ ὄστρεον (ibid.),
καὶ ὡς ὀδόντας ἔχει ἢ μέλισσα (ibid. p. 678 b 14), καὶ ἅττα τοιαῦτα
30 μυρία ἔν τε θεωρητικοῖς (καὶ) πρακτικοῖς καὶ ὀργανικοῖς τούτου
συγγραμμάσιν. 4. ἂ μόνοις τοῖς ἀνεγνωκέναι βοῶσι μαθήματα δο-
κοῦσι θεσπέσιά τε εἶναι καὶ ἀτρεκέστατα, ἀπὸ [δ'] αὐτῶν τῶν ἔργων
ἐληλεγμένοις ἢ μηδὲ ὅλως ταῦτα θεάσασθαι ἢ καὶ θεασαμένοις καὶ
ἀναγνοῦσιν ἀναισθητῶς ἔχειν τὰ μάλιστα· ταῦτα τοῖς τοιούτοις κομ-
35 ποῖς καὶ οὐρανοβάμοσι σοφά τε καὶ ὄντως ὄντα δοκείτων καὶ ἀλη-
θέστατα, ἡμῖν δὲ τοῖς περιπεζίοις τε καὶ ἐλαίοις καὶ μηδαμῇ μηδα-
μῶς μηδὲ ἐν βιβλιδάριον ἀναγνοῦσι πάντῃ ἔκφυλά τε δοκοῦσι καὶ
ἀποδάσμια καὶ ἀληθείας πορρωτάτω ἐκτρέχοντα καὶ κωμωιδίας ἐπάξια

5 τοιούτου spurium videtur 8 καλλιμαχος A, cui superscriptum γρ. σώ-
στρατος 11. 12 ἀπολλώνιοι A, cui superser. A² ἡρωιδιανοῦ πατὴρ 17 ὁ αἰ-
θέριος νοῦς aliunde petitum; ceterum similis invectiva apud Athen. VIII 352 d
25 A¹ in marg. σχόλιον· τὸν στρουθὸν οἶδε καὶ τὰ βρεφύλλια 38 ἀποδάσμια
non intelligo

ὥς 'τρισάθλια καὶ τρισταλαίπωρα' (Menandri fr. 452 K) ἔκγονα φρε-
νὸς ἐξεστηκυίας, πεπαταγμένης καὶ ἀπαγοῦς. 5. δεινὸν γὰρ ἂν εἴη 40
καὶ ἄτοπον, εἰ Εὐριπίδης οὐκ ὦν φιλόσοφος ἐκωμωιδήθη 'σώφρων
μᾶλλον' εἰπὼν (Alec. 182. Arist. Eq. 1252), ὁ πανδαγὴς δὲ καὶ αἰθέ-
ριος καὶ πάντας ἀπλῶς σοφοὺς διασύρων 'ψυχὴν ἀθανατωτέραν'
εἰπὼν (Aristot. de an. p. 411 a 11) καὶ μυρία μυριάκις ἕτερα ἄτοπα,
εἰ μὴ καὶ ὥς ἀφιλόσοφος Εὐριπίδης. ἀλλὰ μοι παρατροχάσαντι τόσον 45
πάλιν ἀναληπτέον τοῦ λόγου τὰ καίρια.

p. 112 K

Π 6. αἱ σκηνικαὶ βίβλοι, ὧν καὶ αἱ τῆς κωμωιδίας εἰσὶν, ὥς καὶ
προλαβὼν πρότερον εἶρηκα, καὶ ὠρθώθησαν καὶ πολλοῖς ἀνδράσιν
ἐπεξηγήθησαν, καὶ ἥκιστον ἢ ἐλάχιστον τὸ ἐπιλήψιμον ἔχουσιν.
7. ἐπεὶ δὲ Σαπφῶ σὺ τὴν ἐμὴν ἐθέλεις τῷ νῦν ἐμφιλοχωρήσαι 50
συγγραμμάτι, καὶ τὴν Γοργῶ δὲ τὸ Κλεομένους θυγάτριον, Πειθῶ
τε καὶ τὴν μεγαλοπρεπεστάτην Πολύμνιαν καὶ Ἀφροδίτην λόγου καὶ
Χάριτας περιχορεῦσαι τὸ ἐναρμόνιον, 'τοὶ μὲν ἐγὼν ἐρέω, σὺ δὲ σύν-
θεο καὶ μεν ἄκουσον' (A 76. Z 334). 8. ἱστορία (cf. Herod. II 134).
ἡ Σαπφῶ μελῶν λυρικῶν ὑπῆρχε ποιήτρια, Μιτυληναία οὕσα τῷ 55
γένει, Σκαμανδρωνύμου θυγάτηρ. Χάραξος δὲ ἦν αὐτῆς ἀδελφός, ὃς
τὴν Ῥοδόπιν τὴν ἑταιρίδα ἐκ Ξάνθου ὠνήσατο, Ἰάδμονος δούλην
ὑπάρχουσαν, σὺνδονλον δὲ τοῦ λογοποιοῦ καὶ μυθογράφου Αἰσώπον,
καὶ ταύτῃ συνῆν. καὶ τούτου ἕνεκεν ἡ ἀδελφὴ τούτου Σαπφῶ μέλει
ἐνὶ τῶν αὐτῆς καθάπτεται οὐ μετρίως. 9. ἱστορία (cf. Herod. V 51. 60
VII 239. VI 75). Γοργῶ δὲ θυγάτηρ ἦν Κλεομένους τοῦ Σπαρτια-
τῶν βασιλέως, γυνὴ δὲ Λεωνίδου ἐκείνου τοῦ βασιλέως καὶ στρατη-
γοῦ, πάνν ἐξέφρων καὶ νουνεχής. καὶ γὰρ ἐνναετὴς οὕσα ἐπεισε
πατέρα τὸν ἑαυτῆς μὴ πεισθῆναι Ἀρισταγόρῃ τῷ Ἰστιαίῳ γαμβρῷ
καὶ ἀνεψιῷ, εἰποῦσα 'ἀπατήσει σε ὁ ξένος, πάτερ, εἰ μὴ ἀποστής 65
ἀπ' αὐτοῦ'. καὶ ὕστερον δὲ παρὰ Δημαράτου γράμμα σταλὲν πίνακι
κεκηρωμένῳ διὰ φόβον ὁδοφυλάκων, δηλοῦν δὲ τοῖς Λάκωσι πάντα
τὸν Ξέρξου σκοπόν, μηδενὸς δὲ τι γινῶναι ἰσχύοντος, αὕτη τοῖς Λά-
κωσιν εἶπε, καὶ ξέσαντες τὸν κηρὸν ἐδρον γράμματα δηλοῦντα τὸν
Ξέρξου σκοπόν. τοιαύτη μὲν ἦν ἡ Γοργῶ· ὁ δὲ ταύτης πατὴρ Κλεο- 70
μένης μανεῖς μελῆδὸν ἑαυτὸν κατέτεμεν, ἀπὸ κνημῶν ἀπαρξάμενος
μέχρι γαστρός καὶ ἐντοσθίων αὐτῶν. 10. ἱστορία. ἡ Πειθῶ μία ἐστὶ
τῶν Χαρίτων, ἡ Πολύμνια δὲ μία ἐστὶ τῶν Μουσῶν. οὕτω μὲν
ταῦτα καθ' ἱστορίαν καὶ πραγματικῶς ἔχουσιν. ἐγὼ δὲ χαριεντιζό-

p. 113 K

45 εἰ μὴ κτλ. haec corrupta 50 σχόλιον περὶ τῆς σαπφούς A¹ in margine;
quo tamen consilio haec interiecta sint continuas narrationi, vide lepidam ipsius
Tzetzae explicationem v. 75 60 ἕτερον σχόλιον A²

75 μενος παρεγκλιτικῶς οὕτως εἶπον τὰς τέσσαρας χάριτας τοῦ λόγου
καὶ ἀρετάς, τὴν τε σαφήνειαν καὶ τὴν συντομίαν τὸ πιθανόν τε καὶ
αὐτὴν τὴν μεγαλοπρέπειαν· ὁ γὰρ τῶν ὀνομάτων ἑλληνισμὸς καὶ τῶν
λέξεων ἐργάτης τῆς σαφηνείας ἐστίν.

III 11. Περὶ ποιητῶν πολλάκις ὑμῖν ἐδιδάξαμεν καὶ περὶ τῆς
80 ἀγοραίας καὶ ἀγνιάτιδος κωμωιδίας [καὶ ἀγνυτρίδος], ὅτι τε γεωργῶν
εὖρημα καὶ ὅτι τραγωιδίας μήτηρ ἐστὶ καὶ σατύρων· νῦν δὲ περὶ
τῆς λογίμης ἡμῖν κωμωιδίας μόνης ἐστὶ διδακτέον. 12. αὕτη ἡ κωμ-
ωιδία τρίτη ἐστὶ, πρώτη μέση καὶ ὑστέρα. ὧν τῆς μὲν πρώτης ἦν
γνώρισμα λοιδορία συμφανῆς καὶ ἀπαρακάλυπτος· τῆς μέσης δὲ καὶ
85 δευτέρας ἦν γνώρισμα τὸ συμβολικωτέρας, μὴ καταδήλως λέγειν τὰ
σκώμματα, ὅλον τὸν ῥίψασιν στρατηγὸν αἰτὸν ὄφιν ἀσπίδα κρατή-
σαντα καὶ δηχθέντα ὑπ' αὐτῆς αὐτὴν ἀπορρίψαι (Arist. Vesp. 16).
ἐχρᾶτο δὲ αὕτη ἡ μέση τοῖς συμβολικοῖς τοῦτοις σκώμμασιν ὁμοίως
ἐπὶ τε ξένων καὶ πολιτῶν. 13. καὶ ἡ τρίτη δὲ καὶ ὑστέρα συμβολι-
90 κῶς ὁμοίως ἐχρᾶτο τοῖς σκώμμασιν, ἀλλὰ κατὰ δούλων καὶ ξένων,
οὐ μέντοιγε κατὰ πολιτῶν· ἤδη γὰρ οἱ πολλοὶ ἀδικεῖν ἀναιδέστερον
ἤφξαντο καὶ οὐκ ἤθελον παρὰ ποιητῶν τῶν καὶ διδασκάλων καλου-
μένων ἐλέγχεσθαι. 14. τῆς οὖν κωμωιδίας τῆς καλουμένης πρώτης
πρώτος καὶ εὐρετῆς γέγονεν ὁ Μεγαρεὺς Σουσαρίων ὁ Τριποδίσκιος,
95 υἱὸς ὧν Φιλίννου, ὃς φάυλη γυναικὶ συνοικῶν ἀπολιπούσῃ αὐτὸν
Διονυσίων ἡγμένων εἰσελθὼν εἰς τὸ θέατρον τὰ τέσσαρα λαμβέτα
ταυτὶ ἀνεφθέγγετο, ἃ μόνα τῶν ἐκείνου συγγραμμάτων ἐφεύρηται
τῶν ἄλλων ἀπάντων ἡφανισμένων·

100 ἀκούετε λεῶι· Σουσαρίων λέγει τάδε,
υἱὸς Φιλίννου, Μεγαρόθεν Τριποδίσκιος·
κακὸν γυναικες, ἀλλ' ὅμως, ᾧ δημόται,
οὐκ ἔστιν εὐρεῖν οἰκίαν ἄνευ κακοῦ.

15. οὕτως ἡ πρώτη κωμωιδία τὸ σκῶμμα εἶχεν ἀπαρακάλυπτον,
ἐξήρχεσε δὲ τὸ ἀπαρακαλύπτως οὕτως κωμωιδεῖν μέχρις Εὐπόλιδος·

75 παρεγκλιτικῶς i. e. symbolice; Sappho enim (a σάφα) τῆς σαφηνείας
exemplum, Gorgo τῆς συντομίας (γοργόν enim concisum dicendi genus), τὸ πιθα-
νόν τῆς Πειθοῦς, magnificentia autem Polymniae est, quam ipse Tzetza v. 52 τὴν
μεγαλοπρεπεστάτην dixerat 80 καὶ ἀγνυτρίδος suspectum; similia narrata in
schol. Dionys. supra p. 12 82 λογίμης i. e. quae per litteras tradita erat
84 sq. cf. Tract. Coislin. § 4 85 fort. (καὶ) μὴ 86 fort. ὄφιν ἢ ἀσπίδα
89. 90 fort. συμβολικοῖς 95 φιλίνου A, sed superser. v, cf. v. 100 96 ἀγομένων
Nauck 97 ἐφεύρηται A, -ρηται A², φέρονται Nauck 100 A² in marg. τρι-
ποδίσκη πόλις ἐστὶ μεγαρίδος 104 rectius διερχεσε Pb § 24, ubi simillima
narratio

p. 114 K ἐπει δὲ οὗτος εἰς Ἀλκιβιάδην τὸν στρατηγὸν ἀπέρριψε σκῶμμα καὶ 105
 φανερώς τὴν τραυλότητα τούτου διελοιδόρησεν — ἐνυχον δὲ τότε
 κὰν ταῖς τριήρεσιν ὄντες ὡς ναυμαχίας προσδοκωμένης — κελεύει
 τοῖς στρατιώταις (συλλαβεῖν αὐτόν), καὶ ἡ ἀπαξ ἐκβράττουσιν αὐτὸν
 εἰς τὴν θάλατταν καὶ ἀπώλετο, ἢ σχοίνῳ δεδεμένον ἀνάγοντες καὶ
 κατὰγοντες ἦσαν εἰς θάλασσαν καὶ τέλος περιέσωσαν τούτον, τοῦ 110
 Ἀλκιβιάδου εἰπόντος αὐτῷ 'βάπτ' ἐμὲ σὺ θνυμέλαις, ἐγὼ δὲ σὲ κατα-
 κλύσω ὕδασι νῆμνρωτάτοις'. 16. καὶ ἡ οὕτως ἡ παντελῶς δι-
 εφθαρμένος τοῖς κύμασι τῆς τε φανεραῆς καὶ τῆς συμβολικῆς κωμωι-
 δίας ἐπαύθη, ἡ τοῦ τοιοῦτου θανάτου περισώθεις οὐκέτι κωμωιδίαν 115
 μετήλθεν ἀπαρακάλυπτον, ἀλλὰ ψήφισμα θέντος Ἀλκιβιάδου κωμωι-
 δεῖν ἐσχηματισμένως καὶ μὴ προδήλως, αὐτός τε ὁ Εὐπόλις Κρατίνος
 τε καὶ Φερεκράτης καὶ Πλάτων — οὐχ ὁ φιλόσοφος — Ἀριστοφάνης
 τε σὺν ἑτέροις τὰ συμβολικὰ μετεχειρίσαντο σκώμματα, καὶ ἡ δευτέρα
 κωμωιδία τῆς Ἀττικῆς ἀνεσκίρτησεν. 17. ὥς δ' ἐπὶ πλέον ἐπεχειροῦν
 οἱ Ἀττικοὶ ἀδικεῖν καὶ οὐδὲ συμβόλοις ἐλέγχεσθαι ἤθελον, ἐψηφίσαντο 120
 συμβολικῶς μὲν γίνεσθαι κωμωιδίας, πλὴν κατὰ μόνων δούλων καὶ
 ξένων· κἀντεῦθεν καὶ ἡ τρίτη κωμωιδία ἐφάνη, ἥς ἦν Φιλήμων καὶ
 Μένανδρος. ἀλλ' ἐπει τὰς διαφορὰς τῆς λογίμης κωμωιδίας εἰρήκαμεν
 λεκτέον ἤδη καὶ πόσα μέρη αὐτῆς.

V 18. μέρη τῆς κωμωιδίας εἰσι τέσσαρα, πρόλογος, μέλος χοροῦ, 125
 τρίτον ἐπεισόδιον καὶ τέταρτον ἔξοδος· καὶ πρόλογος μὲν ἐστὶ τὸ
 μέχρι τοῦ χοροῦ τῆς εἰσόδου, ἡ δὲ ἅμα τῇ εἰσόδῳ τοῦ χοροῦ λεγο-
 μένη ῥῆσις μέλος καλεῖται χοροῦ. ἐπεισόδιον δὲ ἐστὶ μέλος μεταξὺ
 μελῶν καὶ ῥήσεων δύο χορῶν. ἔξοδος δὲ ἐστὶν ἡ πρὸς τῷ τέλει τοῦ
 χοροῦ ῥῆσις· καὶ ταῦτα μὲν εἰσι τὰ μέρη τῆς κωμωιδίας, μέρη δὲ 130
 παραβάσεως ἑπτὰ. 19. πρῶτα δὲ τὰ Διονυσίου καὶ Κράτητος καὶ
 Εὐκλείδου ῥητέον μοι, ἔπειτα [δὲ] τὰ ἡμέτερα ταῦτα σαφῶς ἐκδι-
 δάξονται. οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἄβρὰ τράπεζα, (εἰ) μὴ μετὰ τροφῆς ἔνδειαν,
 p. 115 K οὐδὲ γαλήνη, (εἰ) μὴ μετὰ τρικυμίας [καὶ] κλύδωνα, οὐδ' ἡ ὥραιότης
 καὶ ἀρετὴ καὶ χάρις τοῦ λόγου (καὶ) σαφήνεια τοσοῦτον οἶδεν εὐφραῖ- 135
 νειν, εἰ μὴ μετὰ τὴν κατ' Ἐμπεδοκλέα (396 Stein) μελάγκορον, κατὰ
 δὲ Τζέτζην κοντοῦλαν καὶ κερκεσύραν περιεργεστάτην Ἀσάφειαν, καὶ

107 κὰν an καὶ scriptum fuerit in codice incertum, ἐπὶ Nauck 108 sup-
 pletum ex Pb 112 ἡ οὕτως quamvis molestum legitur etiam Pb

121 πλὴν i. sed, cf. Iamb. de poet. infra n. VII v. 86 128 sq. leg. ἐστὶ τὸ μεταξὺ
 μελῶν καὶ ῥήσεων δύο χορικῶν, cf. ad Pb § 29 132 δὲ deleui, quo servato
 ἐκδιδάσσονται coni. Nauck 133. 4 εἰ adieci 134 καὶ deleui 135 καὶ add.
 Studemund 137 κοντοῦλαν ut videtur A²; non intellego cf. Ptol. Heph. apud
 Phot. bibl. p. 147, 19 Ἀχιλλέα Ἀριστόνικος ὁ Ταραντῖνος διατρίβοντα ἐν ταῖς

μᾶλλον εἰ σοφοῖς λόγοις αὐτῇ ἑαυτῇ ἀντιβαίνουσα γίνοιτο ὅτε μὲν
 ἄρνιον ὅτε δὲ τραγίον, ὅτε δὲ κόνδουρον ἀειδούριον. καὶ δὴ κριτι-
 140 κωτάταις ἀκροᾶσθε ταῖς ἀκοαῖς. 20. ὁ χορὸς, φασίν, ὁ κομικὸς
 εἰσάγεται τῇ ὀρχήστρῃ, ἣν καὶ λογεῖον καλοῦμεν, καὶ διαλεγόμενος
 μὲν τοῖς ὑποκριταῖς μέτροις ἑτέροις πρὸς τὴν σκηνὴν ἑώρα τῆς κομ-
 ωιδίας· ἀπελθόντων δὲ τῶν ὑποκριτῶν πρὸς τὸν δῆμον ὁρῶν ἐκ
 τετραμέτρων ἰς στίχους ἀναπαίστους ἐφθέγγετο, καὶ τοῦτο ἐκαλεῖτο
 145 στροφή· εἶτα ἑτέρους ἐκκαίδεκα τοιούτους ἐφθέγγετο, καὶ ἐκαλεῖτο
 τοῦτο ἀντίστροφος. ἅπερ ἀμφοτέρω οἱ παλαιοὶ ἐπίρρημα ἔλεγον. ἡ
 ὅλη δὲ πάρος τοῦ χοροῦ καλεῖται παράβασις. 21. ἂν οὖν ὥς ἐκ
 πόλεως ἐβάδιζε πρὸς τὸ θέατρον, διὰ τῆς ἀριστερᾶς ἀψίδος ἔβαινεν·
 εἰ δ' ὥς ἀπ' ἀγροῦ, διὰ τῆς δεξιᾶς ἐν τετραγωνίζοντι τοῦ χοροῦ
 150 τύπῳ, πρὸς μόνους ὁρῶν τοὺς ὑποκριτάς· ὧν ἐξεληθόντων ὁ χορὸς
 ἐπτάκις στρεφόμενος πρὸς ἀμφοτέρω τὰ μέρη τοῦ δῆμον ἑώρα.
 22. τὸ δ' ἐπτάστροφον ὀρχημα τοῦτο παράβασις ἐκαλεῖτο τῷ γένει,
 καὶ ἡ πρώτη δὲ ὀρχησις ὁμωνύμως τῷ γένει παράβασις, τὸ τρίτον
 μακρὸν καὶ πνίγος, τὸ τέταρτον ὠιδὴ καὶ στροφή, τὸ πέμπτον ἐπίρ-
 155 ρημα, τὸ ἕκτον ἅμα ἀντωιδὴ καὶ ἀντίστροφος, τὸ δ' ἑβδομον ἀντε-
 πίρρημα. 23. ταυτὶ μὲν τῶν ἀνδρῶν εἶδιν ὧν περ ἔφημεν· κἄν περ
 ἡμεῖς συντόμως [καί] ταῦτα καὶ σαφεστέρως εἰρήκειμεν, τὸ ἄρνιον
 [δὲ] καὶ τραγίον σκοπεῖτε. τούτοις ἡ στροφή καὶ ἀντίστροφος ἀνω-
 τέρω μὲν ἐπίρρημα ἐκαλεῖτο, νῦν δὲ ἡ ὠιδὴ καλεῖται καὶ στροφή,
 160 τὸ δὲ μετ' αὐτὴν πέμπτον μέρος ἐπίρρημα, ἡ ἀντωιδὴ δὲ καὶ ἀντί-
 στροφος, ἀντεπίρρημα δὲ τὸ ζ' μέρος· ὥστε συμβαίνειν τὸ ἐπίρρημα
 πεντῶννυμον γίνεσθαι (καί) ἔχειν μὲν τὴν ἑαυτοῦ κλῆσιν, καλεῖσθαι
 δὲ καὶ στροφήν καὶ ἀντίστροφον· ἡ δὲ ὠιδὴ κατ' αὐτοὺς καλεῖται p. 116 K
 καὶ στροφή, ὥς ἡ ἀντωιδὴ καὶ ἀντίστροφος. 24. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οἱ
 165 κομποπρεπεῖς ἐξηγῆται καὶ διδάσκαλοι· οἷς εἰ πον κἂν (μέχρι) μιᾶς
 λέξεως ἐπείσθην, εὐθὺς κατ' αὐτοὺς ἀνηρτημένος μετέωρος ἐκρίων
 τοῦ ψεύδους ἀρίδηνλος γέγονα, 'τόργοισιν αἰώρημα φοινίσις δέμας'
 (Lycophr. 1080)· ὥς ἄρτι ποτὲ τὴν ἔφηβον ἡλικίαν πατῶν καὶ τὸν
 αἰθέριον ἐξηγούμενος Ὀμηρον πεισθεὶς Ἡλιοδώρῳ τῷ βδελυρῷ

παρθένοισ παρὰ Λυκομήδει Κερκυσέραν (l. Κερκυσέραν) καλεῖσθαι φησιν περι-
 επιεστάτην A: correxi 138 αὐτῇ i. e. ἡ Ἀσάφεια 139 γαιδούριον (i. asellus)
 Wilamowitz, non satis haec illustrantur scholio in margine scripto hoc: κοντός τὸ
 κοντάριον, κονδός δὲ ὁ χαμπερής, κονοειδής τις καὶ κόνει πεφυρμένος
 140 sqq. similia P b § 30 153 numerandi error non librarii sed ipsius Tzetzae,
 cf. Iamb. de com. v. 45 (infra p. 41) 158 cf. v. 139 165 μέχρι additum ex
 Mb § 34 167 potius ἐγγεγόνειν 168 πατῶν Nauck (cf. Pind. Ol. I 115): πασῶν

εἶπον συνθῆναι τὸν Ὅμηρον ἐπὶ Πεισιστράτου *ἑβδομήκοντα* δύο σο- 170
φούς, ὧν *ἑβδομήκοντα* δύο εἶναι καὶ τὸν Ζηνοδότον καὶ Ἀρίσταρχον.
25. καίτοι τεσσάρων ἀνδρῶν ἐπὶ Πεισιστράτου συνθέντων τὸν Ὅμη-
ρον, οἳτινές εἰσιν οὗτοι· Ἐπικόγκυλος, Ὀνομάκριτος Ἀθηναῖος, Ζώ-
πυρος Ἡρακλεώτης καὶ Ὀρφεὺς Κροτωνιάτης· Ζηνοδότον δὲ χρόνοις
ὑστέροις ἐπὶ τοῦ Φιλαδέλφου αὐτὸν ἀνορθώσαντος, ἔπειτα δὲ πάλιν 175
τοῦ Ἀριστάρχου. 26. ταῦτα μὲν μοι Ἡλιοδώρῳ συμπέπτωκε, τοῖς δὲ
τὰς τραγικὰς βίβλους ἐξηγησαμένοις πεισθεῖς, οἷς καὶ οὗτοί φασὶ τὰ
αὐτά, εἶπον Ὀρέστην καὶ Ἀλκυστίν Ἐὐριπίδου καὶ τὴν Σοφοκλέους
Ἥλέκτραν εἶναι σατυρικά δράματα, ὥς ἀπὸ πένθους εἰς χαρὰν κατα-
λήγοντα, καὶ οὕτω μέτροις τε καὶ λοιποῖς μου συγγράμμασιν γράφων 180
ἐδίδασκον, ἕως ἀναγνοὺς Ἐὐριπίδου πολλὰ δράματα εὖρον καὶ ἔργων
τὰ σατυρικά δράματα τέρψεις θυμελικὰς ἀμιγεῖς καὶ γέλωτα φέροντα.
27. ἐγὼ τοὺς πολλοὺς καὶ τοὺς λεξιγράφους Ὅμηρον, ἃ ἡγήνησαν εἰς
τε λέξεις τινὰς καὶ ἱστορίας καὶ ἕτερα καὶ τοῦ ποιητοῦ κατεφεύσαντο,
ὥσπερ καὶ οἱ προκείμενοι ἄνδρες τοῖς περὶ τῶν σκηνικῶν τῶνδε 185
δραμάτων διδάγμασιν, ὥς ἂν αὐτῶν τῶν βιβλίων ἐλέγχονται. ἀλλὰ
παρέντες τὰ περιττὰ σαφῶς συντόμως καὶ ἀληθῶς καὶ ὥς ὁ νοῦς
ἔχει τῆς βιβλίου ταῦτα ἐκδείκνυμι· πᾶς δὲ ἀληθείας ἔρων κριτικωτάτως
βασανίζετω τὸ σύγγραμμα.

170 εἶπον i. e. in commentario P b § 22   176 Ἡλιοδώρῳ i. e. ὑπὸ τοῦ
Ἡλιοδώρου, cf. ad v. 2   177 haec igitur eodem ex libro unde Cratetis Dionysii
Euclidæ memoriam Tzetzæ petierat; ceterum comparandum scholium ad Tzetzæ
Iamb. de discr. poet. v. 93 (infra p. 37): τοῦτο εἶπον ἡπατημένους τοῖς ἐξηγου-
μένοις Ἐὐριπίδην καὶ Σοφοκλέα γράψασιν (l. γράψας) οὕτω· 'τὸ δράμα τὸ τῆς
Ἀλκυστιδὸς Ἐὐριπίδου καὶ ὁ Ὀρέστης καὶ ἡ Σοφοκλέους Ἥλέκτρα καὶ ὅσα τοι-
αῦτα, σατυρικά εἰσι καὶ οὐ τραγικά. ἀπὸ συμφορῶν γὰρ καὶ δακρύων εἰς
χαρὰν καταπύουσιν.' οὕτω μὲν οὖν ἔγραψα περὶ τῶν σατύρων τοῖς τοῖς ἡπατη-
μένους· ἐντυχῶν δὲ σατυρικοῖς δράμασιν Ἐὐριπίδου αὐτοὺς μόνους ἐπέγων ἐκ τοῦ-
των σατυρικῆς ποιήσεως καὶ κωμωιδίας διαφορὰν· ἡ μὲν οὖν κωμωιδία δρι-
μύως τινῶν καθαρπομένη διαβολᾷ ἐπὶ λοιδορίαις κινεῖ γέλωτα· ἡ δὲ σατυρικὴ
ποίησις ἄκρατον καὶ ἀμιγῆ λοιδορίαν ἔχει τὸν γέλωτα πάνν ἡδύτατον ὅλον τὸν
ἐν θυμέλαις   178 εἶπον: non dixit hoc in eis quæ supersunt   183 fort. τοὺς
τε ἄλλους καὶ   184 fort. ἕτερα, ἃ καὶ   187 fort. σαφῶς καὶ συντόμως (vel
συντόμως τε)

M b

- I 28. Ἀλέξανδρος ὁ Αἰτωλὸς καὶ Ἀνκόφρων ὁ Χαλκιδεὺς ἀλλὰ p. 117 K
καὶ Ζηνόδοτος ὁ Ἐφέσιος τῷ Φιλαδέλφῳ Πτολεμαίῳ συνωθηθέν-
τες βασιλικῶς ὃ μὲν τὰς τῆς τραγωιδίας, Ἀνκόφρων δὲ τὰς τῆς κω-
μωιδίας βίβλους διώρθωσαν, Ζηνόδοτος δὲ τὰς Ὀμηρεῖους καὶ τῶν
5 λοιπῶν ποιητῶν. 29. ὃ γὰρ ῥηθεὶς βασιλεὺς Πτολεμαῖος ἐκεῖνος, ἡ
φιλοσοφωτάτῃ τῷ ὄντι καὶ θείᾳ ψυχῇ, καλοῦ παντὸς καὶ θεάματος
καὶ ἔργου καὶ λόγου τελῶν ἐπιθυμητῆς, ἐπεὶ διὰ Δημητρίου τοῦ
Φαληρέως καὶ γερονσίων ἐτέρων ἀνδρῶν δαπάναις βασιλικαῖς ἀπαν-
ταχόθεν τὰς βίβλους εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἤθροισε, δυοὶ βιβλιοθήκαις
10 ταύτας ἀπέθετο, ὧν τῆς ἐκτὸς μὲν ἦν ἀριθμὸς τετρακισμύρια δισχι-
λιαὶ ὀκτακόσiai, τῆς δ' ἕσω τῶν ἀνακτόρων καὶ βασιλείου βιβλίων
μὲν συμμικρῶν ἀριθμὸς τεσσαράκοντα μυριάδες, ἀπλῶν δὲ καὶ ἀμικρῶν
βιβλίων μυριάδες ἑννέα, ὥς ὁ Καλλιμάχος νεανίσκος ὧν τῆς αὐτῆς
ἱστορεῖ, ὃς μετὰ τὴν ἀνόρθωσιν τοὺς πίνακας αὐτῶν ἀπεγράψατο.
15 30. Ἐρατοσθένης δὲ ὁ ἡλικιώτης αὐτοῦ παρὰ τοῦ βασιλέως τὸ το-
σοῦτον ἐνεπιστεύθη βιβλοφυλάκιον. ἀλλὰ τὰ Καλλιμάχου καὶ τοῦ
Ἐρατοσθένης μετὰ βραχὺν τινα χρόνον ἐγένετο τῆς συναγωγῆς τῶν
βιβλίων, ὥς ἔφην, καὶ διορθώσεως, ἅν' ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Πτολεμαίου
τοῦ Φιλαδέλφου. 31. τότε δὲ συνηθροισμένων ἀπασῶν τῶν βιβλίων
20 τῶν Ἑλληνίδων καὶ ἔθnovs παντὸς καὶ σὺν αὐταῖς τῶν Ἑβραίων,
ἐκεῖνος ὁ ἀφειδὴς βασιλεὺς, ὧν ποταμὸς χρυσορῶας ἀλλ' ἐπιτάστος
ἐκρέων, τὰς ἐθνικὰς μὲν ὁμογλώσσοις ἐκείνων ἀνδράσι σοφοῖς καὶ
ἀκριβῶς ἑλληνίζουσιν εἰς τε γραφὴν ὁμοῦ καὶ γλώσσαν Ἑλλάδα μετή-
μεμενεν, ὥς καὶ τὰς Ἑβραϊκὰς δι' ἑβδομήκοντα δύο ἑρμηνέων Ἑβραίων
25 σοφῶν πεφυκότων καθ' ἑκάτεραν διάλεκτον. 32. τὰς ἐθνικὰς μὲν

M b inscriptum *ἑτέρα ἀρχὴ* A, tum versum *βίβλος Ἀριστοφάνους Τζέτζην φορέονο* ὑποφήτην tamquam ipsius prooemii exordium scr. A²

I similia quamquam non hinc petita habet scholium q. d. Plautinum (ed. Ritschl Opusc. I 5, cf. Dziatzko Mus. Rh. 46, 349), cui praescriptum *ex Caecio in comoediis Aristophanis poetae in pluto* 2 *συνωθηθέντες* i. e. compulsi, cf. Tzetzae Prol. Hesiod. p. 6 Basil. in schol. Plautino sic: *impulsu regis ptolemaei philadelphii cognomento, qui mirum in modum favebat ingenii et famae doctorum hominum, et paullo post: nam rex ille philosophis affectissimus et caeteris omnibus autoribus claris eqs.* 10 sqq. schol. Plaut. sic: *in regia autem bibliotheca voluminum ... digestorum milia nonaginta, sicuti refert Callimachus aulicus regius bibliothecarius, qui etiam singulis voluminibus titulos inscripsit. fuit praeterea qui idem asseveret eratosthenes non ita multo post eiusdem custos bibliothecae* 13 *νεανίσκος τῆς αὐτῆς* obscurum, cf. Ma § 1 *νεανίαι ἦσαν Καλλιμάχος καὶ Ἐρατοσθένης* 14 *ἱστορεῖ, ὃς* Dziatzko: *υπόθετος* 21 fort. *ἀληθὺς*

οὕτω μετεποίησε βίβλους· τῶν Ἑλληνίδων δὲ βιβλῶν, ὥς καὶ προλαβὼν ἔφην, τὰς τραγικὰς μὲν διώρθωσε δι' Ἀλεξάνδρου τοῦ Αἰτωλοῦ, τὰς τῆς κωμωδίας δὲ διὰ τοῦ Λυκόφρονος, διὰ δὲ Ζηνοδότου τοῦ Ἐφεσίου τὰς τῶν λοιπῶν ποιητῶν, τὰς Ὀμηρείδους δὲ κατ' ἐξαίρετον, πρὸ διακοσίων καὶ πλείονων ἐνιαυτῶν Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου 30 καὶ τῆς διορθώσεως Ζηνοδότου συντεθείσας σπονδῇ Πεισιστράτου παρὰ τῶν τεσσάρων τούτων σοφῶν, Ἐπικογκύλου Ὀνομακρίτου τε Ἀθηναίου Ζωπύρου τε Ἡρακλεώτου καὶ Κροτωνιάτου Ὀρφέως. 33. οὕτω μὲν ἐν χρόνοις τοῦ Πεισιστράτου τοῖς τέσσαρσι τούτοις σοφοῖς αἱ Ὀμηρικαὶ συγγραφαὶ τεμαχίους περιφερόμεναι συντετέθησαν 35 καὶ βιβλοὶ ἐγένοντο· χρόνοις δ', ὥς ἔφην, τοῦ Φιλαδέλφου παρὰ τοῦ Ζηνοδότου ὠρθώθησαν. μετὰ δὲ Ζηνοδότον Ἀριστάρχῳ πάλιν ὠρθώθησαν τετάρτῳ ἢ ε' ἀπὸ Ζηνοδότου τελούντι. / 34. κἄν ὁ πεφυρμένος καὶ βδελυρὸς Ἡλίδωρος οὐκ εἰδὼς ὃ τι ληρεῖ φύρῃ πάντα καὶ σύμμικτον κυκεῶνα μᾶλλον δὲ κοκρεῶνα ποιῇ, ἐπὶ Πεισιστράτου 40 τὸν Ὀμηρον συντεθῆναι καὶ ὀρθωθῆναι ληρῶν παρὰ τῶν οὐ, ἐπικριθῆναι δὲ πάντων τὴν Ζηνοδότον καὶ Ἀριστάρχον σύνθεσιν τε καὶ διόρθωσιν, καὶ ἡμᾶς ἔτι νεάζοντας καὶ πρώτους ὑπηνήτας τελούντας ἔπεισεν οὕτως εἰπεῖν ἐξηγουμένους τὸν Ὀμηρον, ὥς καὶ ἕτεροὶ τινες κομπῶι καὶ αἰθεροβάμονες· οἷς ἂν καὶ μέχρι μιᾶς λέξεως ἀβασανίστως 45 ἐπέισθην καὶ μὴ ἐκ τοῦ κειμένου τῆς παλαιᾶς βιβλῶν τὸ ἀληθὲς ἀπηκριβώσα, κατ' ἐκείνους παραληρῶν ἐφαινόμην· ἀλλ' ἅπαξ καὶ δις τοῦτο παθὼν τῷ νεάζοντι [τῷ] 'πάθει μάθος ἐθέμην' (Aesch. Ag. 177). / 35. καὶ τούτους μὲν ἡγῆμαι κομπῶνς αἰθερούς, αὐτὸς δ' ἐκ τῶν κειμένων ἀνθέων τῶν βιβλῶν ὥσπερ τις 'μέλισσα φιλεργὸς' 50 ὅποια δυνάμην συμβλοποιῶ, οἶμαι δὲ καὶ τῷ μέλιτι πολλοὺς διεκτρέφω· κἄν μυτῶι τινες δυσγενεῖς, ὥς οὐδὲ τῷ Ἀττικῷ οὐδὲ τούτῳ ἰζῆσαι δυνάμεναι, ὅμως λάθρα σὺν ὁμοτρόποις περιπιτάμεναι περιβομποῦσιν ἀνήκουστά τε καὶ παράληρα — ἀλλὰ μοι τόσον <παρα>τροχάσαντι ἀναληπτέον πάλιν τοῦ λόγου τὰ καίρια. 55

32 v. ad P b § 22 39sq. schol. Plant. sic: *Heliodorus multa aliter nugatur quae longo convicio cecius reprehendit. nam ol. LXXII duobus doctis viris a pisistrato huic negotio praepositis dicit homerum ita fuisse compositum, qui quidem zenodoti et aristarchi industria omnibus praelatam comprobant, quod constat fuisse falsissimum. quippe cum inter pisistratum et zenodotum fuerint anni supra ducentos, aristarchus autem quattuor annis minor fuerit ipso et zenodoto atque ptolemaeo* 39. 40 πάντα καὶ scripsi: καὶ πάντα A 46 βιβλίου A 48 τὰ τὸ Keil 50 μέλισσα φιλεργός Gregorius Nazianz. dixisse fertur in Thesaurο 1. gr. 52 δυσγενεῖς A¹ corr. ex δυσμενεῖς ut videtur 52. 53 fort. [οὐδὲ] τούτῳ ἰζῆσαι δυνάμεναι 54. 55 παρατροχάσαντι, cf. Ma § 5

II 36. περὶ ποιητῶν πολλάκις ἡμῖν ἐδιδάξαμεν καὶ διαρκῶς ἕκαστα p. 119 K
 ἐξεπίστασθε, εἶδη τε τούτων καὶ τὰ γνωρίσματα, τῶν σκηνικῶν τε
 τοὺς χοροὺς ἐκ πόσων ἀνδρῶν καὶ τί ἕκαστοι τὸ δῶρον καὶ πῶς
 ἐφενρέθησαν καὶ διὰ τί λέγονται δράματα καὶ οὐ γράμματα· ἀλλὰ
 60 καὶ νῦν ἐπιδρομάδην τῶν σκηνικῶν ποιημάτων τὰ καίρια διδακτέον
 μοι, ἵνα καὶ ψώραν ἐξηγητῶν ταῖς διαφοραῖς ἐκκαθάρωμεν καὶ τὸ
 Διονυσίου τε καὶ Εὐκλείδου καὶ Κράττητος σχολιῶς καὶ πεφνρμένως
 καὶ ἀπαρτηρητῶς γραφὴν εἰς τὸ περὶ μερῶν κωμωιδίας καὶ παρα-
 βάσεως εὐθυτάτως τε καὶ ἀφύρτως μετ' ἐπιστάσεως σαφῶς παραστή-
 65 σαμεν κατὰ τε τὴν πρᾶξιν αὐτὴν καὶ τὸν νοῦν τῶν βιβλίων καὶ τὴν
 ἀλήθειαν. καὶ δὴ πρῶτον ἀρχτέον μοι λέγειν τὰς διαφοράς.

III 37. ἡ κωμωιδία μεμιγμένον τοῖς σκώμμασιν εἶχε τὸν γέλωτα,
 ἡ τραγωιδία πένθη καὶ συμφοράς· ἡ σατυρική δὲ ποιήσις οὐκ ἀπὸ
 πένθους εἰς χαρὰν καταντᾷ, ὥς ὁ Εὐριπίδου Ὁρέστης καὶ Ἀλκίσις
 70 καὶ ἡ τοῦ Σοφοκλέους Ἠλέκτρα, ὥς καὶ οἱ ἀσκέπτως ληροῦντες
 ἐξηγηταὶ καὶ γράψαι καὶ διδάξαι ἠπάτησαν, ἀλλ' ἀμιγῇ καὶ χαρίεντα
 καὶ θυμελικὸν ἔχει γέλωτα. 38. οἷον Ἡρακλῆς . . . ὁ τεχνικώτατος
 γεωργός. τοιαῦτα τὰ σατυρικά δράματα, οὐχ οἷα γράφουσιν οἱ ἀσκέ-
 πτως ληροῦντες καὶ ἐμὲ αὐτὸν ἀπατήσαντες. 39. ἀλλὰ ρητέον καὶ τί p. 120 K
 75 τῷ βίῳ ταῦτα λυσιτελεῖ. ἡ τραγωιδία λύει τὸν βίον, ἡ κωμωιδία
 δὲ συνιστᾷ, θυμελικοῖς δὲ τοιοῦτοις οἱ σάτυροι καθιδύνουσι. λυρικοὶ
 δὲ οἱ καὶ κυκλικοὶ καὶ διδύραμβοι ἢ ἤνουν κυδαίνοντες ἀθλητὰς
 ἀγῶσι νικῶντας ἢ ἔνουν Διόνυσον ἢ καὶ ἑτέρους θεοὺς. ἐπεὶ ταῦτα
 σαφῶς ἡμῖν καὶ συντόμως ἐρρήθη, φέρε καὶ ὅπως ταῦτα τὰ δράματα
 80 ἐδιδάσκετο διδακτέον μοι.

VI*. E TZETZAE PROLEGOMENIS AD LYCOPHRONEM.

I p. 254 M. Τραγικῶν δὲ καὶ σατυρικῶν καὶ κωμικῶν ποιητῶν
 κοινὸν μὲν τὸ τετραγώνως ἔχειν ἰστάμενον τὸν χορὸν καὶ τὸ λαμ-
 βάειν τράγον ἢ τρέγα, τουτέστι νέον οἶνον, καὶ μιμητικῶς ἐν τῇ
 θυμέλῃ τὰ τούτων δράματα λέγεσθαι τε καὶ δραῖσθαι· διάφορον δὲ

61 ταῖς διαφοραῖς cf. v. 66   64. 65 παραστήσωμεν Keil   72 § 38
 v. supra P b § 27   74 § 39 v. P b § 28   post v. 80 secuntur eadem plane
 quae supra P b inde a § 33 ad § 39 proposui, extrema autem verba haec sunt:
 ἔνεκα μὲν τῶν ἀχαρίστων ταῦτα ἐγράφη μοι· ἀποδρέπεσθε δὲ καὶ ὑμεῖς τούτων,
 γενήματα ἐχιδνῶν καὶ ἀχάριστοι. φάμενοι δὲ καὶ τὸ γένος τοῦ ποιητοῦ καὶ τὸν
 σκοπὸν τὸν τοῦ δράματος γνωστήσωμεν ἐπὶ τὴν τοῦ κειμένου σαφήνειαν (σαφηνι-

αὐτοῖς τὸ τὴν κωμωιδίαν γέλωτα ἔχειν καὶ σκώμματα καὶ κῶ' χορευ- 5
 τὰς, τὴν δὲ τραγωιδίαν καὶ τοὺς σατύρους ἐπ' ἴσης μὲν ἔχειν χορευ-
 τὰς ἰς', διαφέρειν δὲ πρὸς ἀλλήλους ὅτι ἡ μὲν τραγωιδία θρήνους
 μόνον ἔχει καὶ οἰμωγὰς, ἡ δὲ σατυρική ποιήσας συγκιρναῖ ταῖς ὀλο-
 φύρσεσιν ἱλαρότητα καὶ ἀπὸ δακρύων εἰς χαρὰν καταντᾶν εἴωθε.
 διαφέρει δὲ καὶ κατὰ τοῦτο τραγωιδία καὶ κωμωιδία ὅτι ἡ μὲν τραγ- 10
 ωιδία λύει τὸν βίον, ἡ δὲ κωμωιδία συνίστησι. κωμωιδία δὲ ἐκλήθη
 ἡ ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ κώματος ἦτοι τοῦ ὕπνου εὐρέθη, ἡ ὅτι
 ἐν ταῖς κώμας τουτέστιν ἐν ταῖς στενωποῖς, ἡ ἐν ταῖς κώμας τουτ-
 έστιν ἐν τοῖς μεγίστοις χωρίοις, ἡ ὅτι ἐν τοῖς κώμοις καὶ πότοις τοῦ 15
 Διονύσου εὐρέθη. ἡ δὲ τραγωιδία ἀπὸ τοῦ τραγόν ἢ τρύγα, τουτέστι
 νέον οἶνον, λαμβάνειν, ἡ ἀπὸ τοῦ τρυγῆ χρίσασθαι τὰ πρόσωπα κατ'
 ἀρχάς, ἡ ὅτι τετραγώνως ἴσταντο τετραγωιδία καὶ τραγωιδία, ἡ ἀπὸ
 τοῦ τραχείας ὠιδᾶς ἔχειν τοὺς θρήνους τραχωιδία καὶ τραγωιδία
 ἐκλήθη. ἡ σατυρική δὲ ἀπὸ τῶν σατύρων ἐκλήθη τῶν ἐνρόντων
 αὐτὴν ἦτοι γεωργῶν καὶ εὐτελῶν ἀνθρώπων. τραγωιδιοὶ δὲ ποιηταὶ 20
 Ἀρίων Θέσπις Φρύνιχος Αἰσχύλος Σοφοκλῆς Εὐριπίδης Ἰων Ἀχαιοὺς
 καὶ ἕτεροι μυριοὶ νέοι. κωμωιδιοὶ πραττόμενοι Κρατῖνος Πλάτων
 Εὐπολις Φερεκράτης Ἀριστοφάνης καὶ ἕτεροι. καὶ νέοι Μένανδρος
 Φιλήμων Φιλίστιων καὶ πλῆθος πολὺ. σατυρικός δὲ Πρατῖνας καὶ
 ἕτεροι. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τραγικῶν σατυρικῶν καὶ κωμικῶν 25
 ποιητῶν.

VII. ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΤΖΕΤΖΟΥ ΣΤΙΧΟΙ ΠΕΡΙ ΔΙΑΦΟΡΑΣ ΠΟΙΗΤΩΝ.

*Ποιητικῶν μέλλουσιν ἀρχεσθαι λόγων
 χρεῶν διδάσκειν πρῶτα τὰς διαιρέσεις·
 οὕτω γὰρ εὐσύννοπον ἔσται τοῖς νέοις·*

VI* 13 ἐν ταῖς ὁδοῖς n. II § 1, cf. Tzetzae Iamb. n. VII v. 31. 115
 14 cf. Steph. Byz. s. κῶμη p. 400, 22 15 cf. v. 3 20. 21 tragici praeter Ario-
 nem Thespin Phrynichum eidem in laterculo Coislino, de quo v. ad n. II
 22 πραττόμενοι v. schol. Dion. Thr. supra p. 15, 70

VII—IX Edidit haec Cramer An. Ox. III 334 duobus codicibus Oxoniensibus usus, altero Barocciano (B) altero Meermanniano (M); e codice Parisino 2644 iterum Duebner Mus. Rhen. IV (1836) p. 393. V (1837) p. 154. codices Parisinos 2403 saec. XIII (P) et 2644 saec. XIV (A) accurate olim in Studemundii usum contulerat LCohn, qui quae in Anecdotorum Cramerianorum exemplo Studemundiano (libr.

- καὶ δὴ τὸ λοιπὸν ἐγκαταρχτέον λέγειν.
 5 ποιητικὸν γίνωσκε σὺ γένος, νέε,
 πολλὰς τομὰς φέρον τε καὶ διαιρέσεις·
 τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν λυρικὴν κλῆσιν φέρει,
 ἄλλο τραγικὴν, κωμικὴν, μονοιδίαν,
 καὶ σατυρικὸν καὶ διθύραμβον πάλιν·
 10 ἱαμβογραφία τε τοῦτοις συντρέχει
 ποιητικὸν τε πᾶν ἀνώνυμον γένος.
 καὶ δὴ τὸ πᾶν γνώρισμα σαφηνιστέον.
 τῶν λυρικῶν γνώρισμα πρῶτον ἡ λύρα·
 πρὸς γὰρ λύραν ἔμελλον αὐτοὶ τὰ μέλη.
 15 εἶχον δὲ πεντήκοντα τοὺς χοροστάτας,
 καὶ βοῦς τὸ δῶρον κυκλικῶς ἐστηκότων·
 ὀθενπερ αὐτοὺς τις καλεῖ ταυροσφάγους.
 τοῦ λυρικοῦ κύκλου δὲ σύστημα τόδε·
 Κόρινθα, Σαπφώ, Πίνδαρος, Βαχχυλίδης,
 20 Ἀνακρέων, Ἰβυκος, Ἀλκμάν, Ἀλκαῖος,
 Στησίχορός τε καὶ Σιμωνίδης ἅμα,
 δεκάς ἀρίστη παντελὴς πληροστάτη.
 τὴν τραγικὴν μάθανε καὶ κωμωιδίαν·
 ἄμφω πρὸς ὠφέλειαν εὖρηται βίον.
 25 τὴν δ' εὖρεσιν μάθανε πῶς ἐφευρέθη·
 πένητες ἄνδρες Ἀττικοὶ γῆς ἐργάται
 ἀδικίας πάσχοντες ἐν γεωργίαις
 ἐξ Ἀττικῶν μὲν εὐγενῶν δὲ τῷ γένει·
 ἀντιλέγειν δὲ μὴ σθένοντες μηδ' ὅλως
 30 συνεργὸν ἐξεύροντο τὸν νυκτὸς χρόνον.
 κώμαις γὰρ αὐτοὶ ταῖς στενωποῖς τριόδοις
 κῶμα κατ' αὐτὸ καὶ γλυκὺν ὕπνον χρόνον
 περιτρέχοντες καὶ λέγοντες τὰς βλάβας

Studem. n. 921) enotavit, mea gratia parato animo exscripsit diligentissime Fridericus Kuhn, additis simul quae ipse de Tzetzae versibus emendandis explicandisque utiliter observarat non paucis. duplicis huius beneficii meritas hoc loco gratias ago viro doctissimo. equidem pro huius editionis consilio non integram codicum memoriam rettuli, sed elegi quae necessaria viderentur esse.

VII inscriptum carmen in P sic *στίχοι Ἰωάννου τοῦ τζέτζου*, in reliquis ut edidi, adiectis praeterea his *λογιζέσθωσαν δὲ μὴ ὡς στίχοι ἀλλ' ὥσπερ συντάγματα καταλογάδην γραφόμενα*

11 *πανανώνυμον* ABM 17 *ὀθεν παρ' αὐτοὺς* BM in A scholium Κρα-

- θόρυβον εἰργάσαντο τοῖς πέριξ μέγαν,
 35 ὥς ἡλίου τρέχοντος ἡμέρας δρόμον
 ζητεῖν ἐρευνᾶν πανταχοῦ τοὺς αἰτίους
 καὶ τοὺς γεωργοὺς τοὺς παθόντας τὰς βλάβας.
 ἐπεὶ δ' ἐφευρέθησαν οἱ γῆς ἐργάται,
 ἤιτησεν αὐτοὺς Ἀττικὴ γερονσία
 40 κώμοις παρ' αὐτοῖς καὶ πότοις Διονύσον
 τελουμένοις κώμαις τε καὶ τοῖς χωρίοις
 βλάβας κατεπειν ἃς ἔλεξαν ἐννύχως.
 οἱ δ' αὖ θέλοντες ἅμα καὶ δεδοικότες,
 τρυγλὶ καταχρίσαντες αὐτῶν τὰς θέας,
 45 ἀγνωστοφανῶς εἶπον ὥς πρὶν τὰς βλάβας.
 ἐπεὶ δ' ἐσωφρόνισε τὸ πρᾶγμα πόσους,
 ἔδοξε πᾶσι τοῖς σοφοῖς βουληφόροις
 πρὸς σωφρονισμόν τοῦτο παντὸς τοῦ βίου
 αἰεὶ τελεῖσθαι τοῖς ἐτησίοις κύκλοις,
 50 ἑαρινῶι μάλιστα καιρῶι δὲ πλέον.
 καὶ πρῶτον αὐτό πως μετῆλθον ἀγρόται,
 κωμωιδίαν δὴ φημι καὶ τραγωιδίαν
 καὶ σατυρικὴν τῶνδε τὴν μεσαιτάτην·
 ἄνδρας μετ' αὐτοὺς ἀξιοῦσι πανσόφους
 55 ἅπαντα πράττειν εὐγενῶς καὶ κοσμίως,
 οὐσπερ τὸ λοιπὸν καὶ διδασκάλους ἔφαν·
 κλήσις δὲ τοῖς σύμπασις ἦν τρυγωιδία.
 χρόνῳ διηφιέθη δὲ κλήσις εἰς τρία,
 κωμωιδίαν ἅμα τε καὶ τραγωιδίαν
 60 καὶ σατυρικὴν τῶνδε τὴν μεσαιτάτην.
 ὅσον μὲν οὖν ἐσχῆκε τὴν θρηνηωιδίαν,
 τραγωιδίαν ἔφασαν οἱ κριταὶ τότε·
 ὅσον δὲ τοῦ γέλωτος ἦν καὶ σκωμμάτων,
 κωμωιδίαν ἔθεντο τὴν κλήσιν φέρειν.
 65 ἄμφω δὲ πρὸς σύστασιν ἦσαν τοῦ βίου·
 ὁ γὰρ τραγικὸς τῶν πάλαι πάθη λέγων,
 Ῥήσους, Ὀρέστας, Φοίνικας, Παλαμήδεις,
 τοὺς ζῶντας ἐξήλανεν ἀγερωχίας.
 ὁ κωμικὸς δὲ πως γελῶν κωμωιδίαις

40 καὶ πρὸ τοῖς BM 51 αὐτὸ πῶς P: αὐτὰ πῶς ABM μετῆλθον P
 56 ἔφην P, cf. Arist. Ran. 1054 67 Παλαμήδας P 68 ἐξέλανεν BM 69 ὁ
 om ABM πῶς codd

- 70 ἄρα γὰρ τινα καὶ κακοῦργον καὶ φθόρον
τὸ λοιπὸν ἡδραῖωσεν εἰς εὐκοσμίαν.
οὕτω λύει μὲν ἡ τραγωιδία βιον,
βαθροὶ δὲ καὶ πῆγνυσιν ἡ κωμωιδία
καὶ σατυρικὴ συν ἅμα κωμωιδίαι,
75 ὁμοῦ σκυθρωποῖς τῇ χαρᾷ μεμιγμένη.
διαφορὰν ἔφημεν αὐτῶν ἀρτίως,
τοὺς εὐρετὰς δὲ τοιγαροῦν μοι λεκτέον.
τριττὴν νόει πρῶτον δὲ τὴν κωμωιδίαν,
πρώτην, μέσην, ἔπειτα καὶ τὴν ὑστέραν.
80 πρώτης μὲν ἦν ἴδιον ἐμφανὲς ψόγος,
ἣς ἦν κατάρξας εὐρετῆς Σουσαρίων.
τῆς δευτέρας ἦν ὁ ψόγος κεκρυμμένος,
ἣς ἦν Κρατῖνος, Εὐπόλις, Φερεκράτης,
Ἀριστοφάνης, Ἑρμομπός τε καὶ Πλάτων.
85 καὶ τῆς τρίτης ἦν ὁ ψόγος κεκρυμμένος,
πλὴν κατὰ δούλων καὶ ξένων καὶ βαρβάρων.
ἣς ἦν Μένανδρος ἐργάτης καὶ Φιλήμων.
τραγωιδίας μάνθανε τοὺς διδασκάλους,
Θέσπιν, Φρόνιχον, Αἰσχύλον, Σοφοκλέα.
90 ὕστατος αὐτῶν Εὐριπίδης Μνησάρχον,
κᾶνπερ κατεῖδε τὸν σοφὸν Σοφοκλέα.
σατυρικὸν δὲ Πρατίναν οἶδα μόνον.
ἄλλους δ' ἐφευρόν εἰ θέλεις, τέκνον; γράφε.
εἰ δ' ἀκριβῶς ἅπαντα μανθάνειν θέλεις,
95 Ὅμηρός ἐστι καὶ πατὴρ κωμωιδίας
καὶ σατυρικῆς ἅμα καὶ τραγωιδίας
ἄλλης τε πάσης ἐν λόγοις εὐτεχνίας.
τούτοις δὲ κοινὸν τοῖς τρισὶ χοροστάταις
ἐν τετραγώνῳ τῇ στάσει καθεστάναι,
100 τράγον τε πρὸς δῶρημα τῆς νίκης φέρειν
καὶ δημοσίαν τὴν τροφὴν ἐσχηκέναι,
μιμητικῶς τε πάντα δρᾶν τῇ θυμέλῃ.

74 om. ABM 77 μοι PA (superscr. νῦν A): νῦν BM 78 πρῶτον δὲ P:
δὲ πρῶτον reliqui 80 ἦν om. P ad hunc v. scholium habet A eadem continens
quae in Tzetziano prooemio M a § 14 (supra p. 27) leguntur 90 αὐτῶν A: αὐ-
τὸς BM, compendium habet P in utramque partem quod explicari possit
93 scholium adscriptum v. ad Tzetzae prooem. M a § 26 (p. 30) 95 post Aristot.
P.

- ὀθενπερ ἐσχῆκασί κλῆσιν δραμάτων.
 μίμους γὰρ ἐκτρέφοντες ἄνδρας θυμέλης
 105 μιμητικοῖς ἔπραττον ἅπαντα τρόποις,
 ἀνδρῶν γυναικῶν ἐκμιμούμενοι θέας.
 ταῦτα τὰ κοινὰ τῶνδε καὶ μεμιγμένα.
 διαφορὰν μάνθανε τῆς κωμωιδίας·
 ἥς εἰκοσιτέσσαρες οἱ χορευγᾶται,
 110 ἑκαίδεκα δὲ σατύρων τραγωιδίας.
 κωμωιδίας ἔφημεν εἶναι τὸν γέλων,
 τραγωιδίας πάλιν δὲ τὴν θρηνωιδίαν,
 τῶν σατύρων γέλων δὲ καὶ θρηνωιδίαν.
 κλῆσιν δὲ νῦν μάνθανε τῆς κωμωιδίας·
 115 κώμαις στενωποῖς κώματος πρὶν ἐν χρόνῳ
 ἐφευρέθη μὲν, ὥς ἔφην ἀνωτέρω·
 ἀγρῶν δὲ κώμαις ἐκτελουμένη τότε
 κώμοις παρ' αὐτοῖς καὶ πότοις Διονύσου
 κωμωιδίας εὗρηκε κλῆσιν εὐλόγως.
 120 τραγωιδία δὲ παρὰ τὴν οἶνον τρύγα,
 ἐν ἣπερ ἐξέχρισαν αὐτῶν τὰς θέας,
 ἥ παρὰ τὴν τρύγα δὲ τὴν δωρουμένην
 ἥτοι τὸν οἶνον Ἀττικῶι πάντως λόγῳ,
 ἥ τὸν τράγον δὲ καὶ τετράγωνον στάσιν,
 125 ἥ τὴν τραχωιδίαν τε καὶ θρηνωιδίαν.
 τὸ σατυρικὸν ἐκ σατύρων εὐρέθη.
 τοὺς ἀγρότας δὲ πρὶν ἐκάλουν σατύρους·
 ἐκ τῶνδε γοῦν εὗρηκε τὴν κλῆσιν τόδε.
 ἐσχῆκε καὶ κλῆσιν δὲ ταῦτα δραμάτων,
 130 οὐ μὲν δὲ λοιπόν, ὥς τὰ λοιπά, γραμμάτων·
 ἐδρῶντο καὶ γὰρ ἐν μίμοις πρὶν ἀνδράσιν
 εἰς Τηλέφου μίμημα καὶ Φιλοκτήτου,
 οὐδ' ἐν μόνοις γράμμασιν εἶχε τὴν στάσιν.
 μονωιδίαν μάνθανε σὺν αὐτοῖς, τέκνον.
 135 γίνωσκε κυρίως δὲ τὴν μονωιδίαν,
 ὅταν μόνος λέγῃ τις ἐν θρηνωιδίαις,
 κατὰ δὲ παράχρησιν, ἂν λέγῃ μόνος

103 ὀθεν παρεσχῆκασι BM 118 κώμας A καὶ τόποις P, cf. v. 40
 119 εὗρηκε scripsi, cf. v. 128: εὗρισκε P, ἐσχῆκε reliqui 121 αὐτῶν τὰς P:
 τὰς αὐτῶν reliqui, cf. v. 44 130 γραμμάτων scil. κλῆσιν ἐσχῆκε post v. 131
 versus integer erasus in A 136 λέγῃ A: λέγει reliqui

- ὥσπερ Ἀνκίφορον εἰς Ἀλεξάνδρον γράφει
 ἄλλοις γάρ ἐστι τραγικὸς χοροεργάτης,
 140 πολλὰς γεγραφὼς καὶ σοφὰς τραγωιδίας.
 ἔφην τὸ λοιπὸν καὶ μονοιδούς σοι, τέκνον·
 τοὺς διθυράμβους τοιγαροῦν μοι λεκτέον.
 οὔτοι λυρικὸν καὶ χορὸν καὶ τὴν στάσιν
 καὶ δῶρον εἶχον· τὰ δὲ λοιπὰ μοι μάθε.
 145 οἱ πρὸς τὸν Διόνυσον γράφοντες λόγους
 παμπλειστοσυστρόβητον ἔγραφον μέλος,
 οἷόν περ αὐτὸς στίχον ἀρτίως ἔφην
 αἰσματοκαμπτῶν πλειστοποικίλῳ τρόπῳ.
 ταῦτα δ' ἐποιοῦν ἐκμιμούμενοι τρόπους
 150 τοὺς βακχικοὺς τε καὶ στροφὰς πολυστροφούς.
 κλῆσιν δὲ διθύραμβον ἔσχον, ὦ τέκνον,
 ἐκ Διονύσου βακχικοῦ χοροστάτου·
 ὅστις περ ἐξέδραμε θύρας τὰς δύο,
 μηρὸν Διὸς τε καὶ Σεμέλης γαστέρα.
 155 Φιλόξενον δὲ τὸν Κυθήριον λέγε
 τῶν διθυράμβων εὐρετὴν συγγραμμάτων.
 λαμβογράφους γλωττοτοξότας νόει
 Πάριον Ἀρχίλοχον αἰσχρὸν ἐν λόγοις
 καὶ δεινὸν Ἰππώνακτα πικρίας πλέων·
 160 οὐδ' περ παρεισέγραψέ τις τύμβῳ τάδε·
 'οὐ βότρυν ἄλλ' ἄχερδον ἐν τάφῳ φέρει
 στύφοντα πικραίνοντα πικρίαι λόγων·
 ἀλλὰ τις Ἰππώνακτος ἐλθὼν εἰς τάφον
 τὸν ἄνδρα κνώσσειν εὐμενῶς εὖχον κάτω·'
 165 ἰὼν δὲ πῶς βάζοντες ἐν πικροῖς λόγοις
 κλῆσιν κατεπλούτησαν λαμβογράφων.
 ποιητικὸν δὲ πᾶν ἀνωνύμως λέγε,
 ὅπου περ εὐρήσειας αὐτός μοι, τέκνον,
 ἥρωικὸν μέτρον τε καὶ μύθους ἅμα
 170 λέξιν τε ποιὰν ἱστορικὴν τε φράσιν.

139 ἄλλοις in P legi nequit, ἄλλως Wilamowitz 140 sic Phrynichus de
 Sophocle in Musis (Argum. Soph. Oed. Col.) πολλὰς ποιήσας καὶ καλὰς τραγωιδίας
 145 velut οἱ πρὸς Διόνυσον γεγραφότες 148 αἰσματοκαμπτῶν codd: cf. Ar.
 Nub. 333 πλειστοποικίλ(ους) τρόπους P ex v. 149 153 ὅστις παρεξέδραμε τὰς
 δύο θύρας P 160 Alcaeus Messenius Anth. Pal. VII 536 165 idem verilo-
 quium Et. M. 463, 27 ἐμπικροῖς A, ἐμπικρῶς BM 166 similiter dictum indicavit
 FKuhn Chil. XIII 321 τὰν κλῆσιν κατεπλούτησε πῶς ἐν τῇ τῆς καούνης

πεντας δὲ τούτων ἐστὶν ἐξηγημένη
 Ὅμηρος, Ἡσίοδος, Πάννσις τρίτος,
 Πείσανδρος, Ἀντίμαχος· οἱ δ' ἄλλοι νέοι,
 ὥνπερ τὸν ἐσμὸν τίς διαγράφει λόγος;
 175 οὐτῶ τὰ πάντα σὺ μαθὼν κατ' ἀξίαν
 γίνωσκε καλῶς καὶ διάκρινον βιβλους
 καὶ τεχνικῶς βάδιζε πρὸς λόγων τριβους.

VIII. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΙΑΜΒΟΙ ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΠΕΡΙ ΚΩΜΩΙΔΙΑΣ.

Ἐπεὶπερ ἡμῶν τοῖς ἀτέχνοις πρὶν στίχοις
 τριπλὴν τελεῖν εἴρηκα τὴν κωμωιδίαν,
 πρώτην ὁμοῦ μέσῃν τε καὶ τὴν ὑστέραν,
 ἔφην δὲ καὶ γνώρισμα τῶν τριῶν τότε,
 5 οὐκ ἀκριβῶς ἔφην δὲ πᾶν μέχρι τέλους,
 τὰ νῦν φέρε γράψωμεν ἡκριβωμένως,
 πόσα μέρη τε τυγχάνει κωμωιδίας,
 καὶ τῆς παραβάσεως ὁπόσα δὲ τὰ μέρη
 τίνα τε ταῦτα, τεχνικῶς τε πῶς πρέπει
 10 κωμωιδίας γράφειν τε καὶ τραγωιδίας.
 μέρη μὲν εἰσὶ τέσσαρα κωμωιδίας·
 πρῶτον πρόλογος, τὸ μέχρι χοροῦ τῆς εἰσόδου,
 τὸ τοῦ χοροῦ μέλος δὲ δεῦτερον λέγω,
 ἐπείσοδος τρίτον δέ· τί δὲ τυγχάνει;
 15 λόγος μεταξὺ πλὴν μελῶν χορῶν δύο·
 τέταρτόν ἐστιν ἔξοδος ταύτης μέρος,
 λόγος χοροῦ τις τῷ τέλει λελεγμένος.
 τόσα μέρη μὲν εἰσὶ τῆς κωμωιδίας.
 ἑπτὰ δὲ <τῆς> παραβάσεως εἰσὶ μέρη,
 20 ἃ νῦν σαφῶς ἄκουε λεπτῷ τῷ λόγῳ.
 ὁ κωμικὸς χορὸς μὲν ὀρχήστρας τόποις,

172 Πάννσις ABM itemque cod. Paris. G Tzetzae Prol. in Hesiod. p. 12
 Gaisf. cf. Hart de Tzetzarum nomine vitis scriptis p. 69 174 διαγράφοι ABM
 176 sq. διακρίνων ABM, διακρίναι P: corr. Bachmann 177 καὶ P: ὡς ABM (ὡς
 τεχνικὸς A)

VIII deest hoc carmen in P, habent ABM 8 δὲ del. Duebner alii 9 τίνα
 δὲ BM 19 τῆς add. FKuhn 21 ὁ om. BM

- τὴν ἣν λογεῖον νῦν καλοῦμεν, ἡγμένους
 ὑποκριταῖς μὲν προσλαλῶν ἄλλοις μέτροις
 σκηνὴν πρὸς αὐτὴν ἣν ὁρῶν κωμωιδίας·
 25 αὐτῶν ἀπελθόντων δὲ πρὸς δῆμον βλέπων,
 ὃ καὶ στροφὴν ἔσχηκε τὴν κλῆσιν φέρειν,
 ἐκ τετραμέτρων ἕξ τε καὶ δέκα στίχους,
 ἀναπαιστικὸν δὲ τοῖς μέτροις ἐφθέγγετο.
 ἀντίστροφον δ' ἔφασκεν· εἰτα δευτέρως
 30 τοιῶνδε μέτρῳ καὶ ποσῶι τόσων στίχων.
 τοὺς δ' αὖ στροφῆς λόγους τε σὺν ἀντιστρόφῳ
 ἅπας παλαιὸς πῶς ἐπίρρημα λέγει.
 ἡ πάροδος ὕλη χοροῦ δὲ παράβασις.
 ἂν οὖν ἐπὶ θέατρον ἐκ πολισμάτων
 35 ἐδείκνυ δῆθε τὴν ὁδὸν ποιούμενος,
 ἀριστερᾶς ἔβαινεν ἀψίδος τόπων·
 εἰ δ' ὥς ἀπ' ἀγροῦ, δεξιᾶς διὰ τόπων,
 ἐν τετραγωνίζοντι τοῦ χοροῦ τύπῳ,
 ὑποκριταῖς τὸ βλέμμα δεικνύων μόνοις.
 40 ὦν ἐκδραμόντων ἐπτάκις ἐστραμμένος
 χορὸς καθ' ὅρα πρὸς διπλὴν δῆμον στάσειν.
 τὸ δ' ἐπτασυστρόβητον ὄρχημα τόδε
 παράβασιν ἔσχε τῷ γένει κλῆσιν φέρειν,
 ὄρχησις ἡ πρώτη τε τὴν κλῆσιν γένους·
 45 μακρὸν δὲ δὴ πνίγος τε τὸ τρίτον πάλιν·
 τέταρτον ὠιδὴ καὶ στροφὴ κλῆσιν φέρει·
 τὸ πέμπτον αὐτὲ τις ἐπίρρημα λέγει·
 τὸ δ' ἕκτον ἔσχε κλῆσιν ἀντωιδῆς φέρειν,
 ἀντιστροφὴν ἅμα τε σὺν αὐτῇ λέγων·
 50 τὸ δ' ἑβδομὸν τις ἀντεπίρρημα λέγει·
 Τζέτζη δ' ἀρεστὸν οὐδαμῶς ἐστὶ τόδε
 οὐδ' αὖ τὸ πέμπτον, ἀλλὰ σοὶ ταῦτα λέγει·
 τὰς πρακτικὰς μὲν συστροφὰς χοροῦ δύο,
 σκηνὴν πρὸς αὐτὴν πρὸς τε τὸν δῆμον, νόει·
 55 στροφὰς καλεῖσθαι, σὺν δὲ μὴν ἀντιστρόφους.

25 δὲ om. BM 26 φέρειν ex φέρων corr. A: φέρων BM 29 ἀντίστρο-
 φος ἔφασκεν BM 30 i. e. eodem metro et totidem numero versuum 33 numeri
 corrupti: δὲ ὧ παράβασις M, idem A sed ω(?) ex η ut videtur correctum, δὲ κλήσει
 παράβασις FKuhn 35 ἐδείκνυ δῆθε verba suspecta 43 γένει τὴν κλῆσιν BM
 45 omisit Tzetza τὸ κομμάτιον, cf. ad prooem. M a § 22 (p. 29) 49 ἀντι-
 στροφῆς BM

- τοὺς τετραμέτρους οὓς ἔφη δὲ τῶν στίχων
 τρανῶς ἐπίρρημά τι τοὺς πρώτους λέγει,
 τοὺς δευτέρους αὖ ἀντεπίρρημα πάλιν.
 Τζέτζης μὲν αὐτὰ τῶν μερῶν τῆς ἐπτάδος
 60 παρῆξελών τε καὶ διώξας μακρόθεν
 ᾠδὴν διαιρεῖ καὶ στροφὴν ὡς πρὸς δύο
 ἀντιστροφὴν αὐτὴν τε ἀντωιδὴν ἅμα,
 οὕτω τε πληροὶ σοὶ πάλιν τὴν ἐπτάδα.
 ᾠδὴν καλεῖ δὲ πρὸς θεοὺς τινας λόγους,
 65 στροφὴν πάλιν δὲ τοὺς πρὸς ἄνθρωπον λόγους,
 τὴν δ' ἀντωιδὴν εἰς θεοὺς πάλιν λέγει,
 ἀντιστροφὴν δὲ πρὸς γονὰς ἐτησίους.
 ταῦτα μὲν οὕτω. καὶ ταδὶ δέ μοι μάθε,
 ὥς ἡ παλαιὰ συγγραφὴ κωμωιδίας
 70 ἦρτο πρὸς ὄγκον Ἀττικῆς γλώττης λόγοις,
 ἐχρήτο καὶ μέτροις δὲ ποικίλοις στίχων
 χορῶν τε χρεῖαν εἶχεν. ἡ νέα δέ γε
 γλώττης σαφοῦς πρῶτα μὲν ἤρμосто λόγοις,
 πλείστωι δὲ χρῆται τῶν ἰάμβων τῶι μέτρῳ
 75 καὶ δὴ σὺν αὐτοῖς καὶ χορῶν ἀποτρέχει.
 τὸ τοῦ σκοποῦ δὲ πλάσμα καὶ λέξεις ἅμα
 παρεισφοροῦσιν ἡδονὴν κωμωιδίαις
 καὶ τὸν γέλωτα τοῖς ὁμωνύμοις πλέον
 ἐσχηματισμένα τε καὶ παρωιδίαι,
 80 καὶ κλήσεων πλάσεις δὲ καὶ μεταπλάσεις,
 σὺν οἷς κορισμοὶ καὶ καταχρήσεις ἅμα.
 σκαμβῶν μετ' αὐτὰ νῦν μελῶν κλήσιν μάθε·
 λέγοντες ἦσαν ταῦτα καιροῖς τῶν πότων,
 σκαμβὰ δ' ἔφασκον ὥς ἁπλᾶ μᾶλλον τάδε·
 85 ἄλλοι δὲ φασιν ὥς ἀναγκαῖον πότοις
 αἰδεῖν ὑπῆρχε πρὸς ψαλάγματα λύρας·
 ὅσοις ἐνῆν δὲ μηδαμῶς λύρας τέχνη,

τῆς παραβάσεως ἡ μέρη· ἐκβάλλει μὲν τὸ ἐπίρρημα ἐκ τοῦ πέμπτου τόπου καὶ
 τὸ ἀντεπίρρημα ἐκ τοῦ ἐβδόμου. παράβασιν δὲ καλεῖ τὸ γένος καὶ τὸ πρῶτον
 ὀρχημα· τρίτον μακρὸν καὶ πνίγος· τέταρτον ᾠδὴν τὴν καὶ ἐπίρρημα· πέμπτην
 ἀντωιδὴν τὴν καὶ ἀντεπίρρημα· ἕκτον στροφὴν· ἑβδομον ἀντιστροφὴν 57· ἐπιρ-
 ρήματι codd: corr. Hart 65 ἀνθρώπων AM 66 ἀντωιδὴν sic codd
 82 σκαμβὰ i. e. σχολιά, quae utpote Dionysiaca carmina cum comoedia coniuncta
 tractavit etiam Vitae Aristophaneae auctor, qualis in Veneto Estensi aliis nonnullis
 codicibus est, cf. Duebner Schol. Ar. p. XXVIII adn.

δάφνης λαβόντες εἴτε μυρσίνης κλάδους
 ἦιδον καλοῦντες σκαμβὰ τὰ λύρας μέλη.
 90 ἄλλοι δὲ τοὺς αἰδοντας εἶπον τὴν λύραν
 οὐχὶ κατ' εὐθὺν συστροφαῖς δὲ λαμβάνειν·
 οὕτω τὸ λοιπὸν κλῆσιν ἔσχε τὰ μέλη.

IX. ΠΕΡΙ ΤΡΑΓΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ.

Ἄκουε λοιπὸν καὶ τὰ τῆς τραγωιδίας,
 πόνοις περισσοῖς πρὶν ἐμοὶ συνηγμένα
 ἐξ ὧν ὁ Εὐκλείδης τε καὶ λοιποὶ πόσοι
 ἔγραψαν ἄνδρες ἐν λόγοις διηρομένοι.
 5 τραγωιδία τί ἐστὶ πρὶν μαθὼν ἔγνων,
 καὶ πῶς ἐφευρέθη δέ, καὶ διδασκάλους,
 κλῆσιν ὁμοῦ, πράξεις τε πῶς λύει βίων·
 νόει διαιρέσεις δὲ νῦν τραγωιδίας.
 κατὰ τύπον πρῶτον μὲν εἰς μέρη δύο,
 10 εἰς σκηνικόν τε καὶ χοροῦ δὲ τὸν τρόπον.
 Ἐκαστον αὐτῶν αὖ διαιρεῖσθαι νόει,
 ᾠδὴν πρὸς αὐτὴν ἀλλὰ καὶ λέξιν λέγω.
 ὑποκριτὴς αἰδεῖ γὰρ ἐν τινι χρόνῳ,
 χοροῦ λαλοῦντος ἢ λαλεῖν θέλει τότε.
 15 ἢ λέξις αὖ δίχασμα διπλοῦν λαμβάνει
 ὥς πρὸς μέτρον τε καὶ σὺν αὐτῷ περίοδον.
 μέτρον τροχαίους σὺν ἰάμβοις μοι νόει,
 ἰαμβικούς δὲ καὶ ἀναπαίστους περίοδον.
 τομὴν τὸ μέτρον καὶ διαίρειν φέροι
 20 εἰς τε προλόγους ἐπεισόδια καὶ ἔξοδον.
 πρόλογος μὲν ἐστὶ τὸ μέχρι χοροῦ τῆς εἰσόδου,

88 *μυρσίνους* A

IX habent eidem codices ABM, sed multo saepius ac gravius hoc in carmine
 BM ab A discrepant quam in prioribus duobus; cf. Hart p. 70 5 *τί* A: *τις* BM

7 *βίον* B, fort. *βίον* 10 scholium in A adscriptum: *τὸ χορικὸν μέρος ἦν*
πρότερον ἐν λέξεσι, ᾠδῆς καὶ ὀρχήσεως· ἡ ὀρχησις δὲ χρόνῳ ἐπαύθη

12 cf. v. 78 18 *περίοδον* A: *ἄθρει* BM, cf. v. 169 20 *εἰς* τε *πρὸς λόγους* A,
πρὸς λόγους BM: corr. Duebner *ἔξοδον* A: *ἔξοδόν γε* BM 20 sqq. cf. Aristot.

ἐπεισόδιον δὲ ἔστιν, ὥς καὶ πρὶν ἔφην,
 λόγος μεταξὺ πλὴν μελῶν χορῶν δύο.
 ἢ δ' ἔξοδος τις τυγχάνει χοροῦ λόγος,
 25 μεθ' ὃν χοροῖς οὐκ ἔστι τι λέγειν μέρος.
 ἡ λέξις οὕτω τὴν διαίρεσιν φέρει,
 τὰ ἅ διηιρέθη τε λέξεως λέγω.
 τὴν σκηνικὴν ἄτμητον ὠιδὴν μοι νόει,
 τὴν τοῦ χοροῦ δὲ πενταχῇ τετμημένην·
 30 τῶν τμημάτων κλήσεις δὲ πάροδος καὶ στάσιμον
 ἢ τ' ἐμμέλεια, κομμὸς ἔξοδον μετὰ.
 ἐπὶ τὸ πλείστον εἶχε μὴν οὕτως τάδε,
 καιροῖς μετετρέποντο δ' αἱ τάξεις ποτε·
 ἕκαστον αὐτῶν ἀκριβῶς δέ μοι μάθε.
 35 ἡ μὲν πάροδος δὴ τοῖς θεαταῖς δεικνύει
 δι' ἣν ἀφορμὴν ἡ χοροῦ κοινωνία
 ἐγγίνεται πως εἰς τὸ δράματος πάθος
 ἄλλου χοροῦ λέξις τε πρῶτη τυγχάνει.
 ὠιδὴν δ' Εὐκλείδης δέ, λέξιν οὐ λέγει,
 40 ὠιδὴν χοροῦ πρῶτιστον αὐταῖς εἰσόδοις,
 ὥς 'σῖγα σῖγα λευκὸν ἵχνος ἀρβύλης' (Eur. Or. 140),
 ταυτὸν τάχα λέγοντες ἐν πολλοῖς λόγοις.
 μετὰ πάροδον Εὐκλείδης ἐπιπάροδον λέγει,
 ἄλλου χοροῦ δ' ἔλευσιν αὐτὴν μοι λέγε
 45 χοροῦ μετ' ἐξέλευσιν ὃς πρὶν ἣν λέγων.
 ἔγνωσ μὲν αὐτά. τὸ στάσιμον δέ μοι μάθε·
 μετ' εἴσοδον μὲν ἔσχε τὴν τάξιν φέρειν,
 ὅταν τὸ πρῶτον ἐπεισόδιον μὲν γίνεται,
 τῷ δράματι δ' οὐπω τι τῶν σκυλμῶν μέρος
 50 εἴτ' οὖν μετ' αὐτῶν ἀξιόχρεων πάθος.
 ἄλλοι δὲ τὸ στάσιμον χοροῦ φασὶ μέρος
 ἄνευ ἀναπαλίστον καὶ τροχαῖον τῶν μέτρων.
 πάλιν δ' Εὐκλείδης δέ φησιν ὧδέ πως·

22 ἐπεισόδιος δὲ Α, ἐπεισόδιος BM; praestat fort. ἐπίσσοδος, ut est VIII 14
 πρὶν ἔφην Α: προέφην BM 30 καὶ om. BM 31 ἔξοδος μετὰ BM, cf.
 v. 85 32 μὴν FKuhn: μὲν codd 35 ἡ πάροδος μὲν τοῖς BM 38 ἄλλον
 χοροῦ OMueller Mus. Rh. V 361, cf. Arist. Poet. c. 12; non recte ἄλλως Consbruch
 43 Εὐκλείδης om. B 44 ἀλλ' οὐ BM λέγε scripsi: λέγει codd 46 τὸ
 om. B 48 μὲν γίνεται AM: δράται (om. μὲν) B 50 ἀξιόχρεων μετ' αὐτῶν
 πάθος BM 51 τὸ στάσιμον δὲ φασὶ χοροῦ μέρος (om. ἄλλοι) BM 52 ἄνευ Α:
 πλὴν BM

- ὅταν χορὸς στάς τι κατάρχεται λέγειν,
 55 ὡς δράματι μὲν υἱοῦ Θησέως γράφει (Hipp. 120)
 Ὡκεανοῦ τις ὕδωρ στάζουσα πέτρα λέγεται,
 καὶ ταῦτα πολλοῖς ἔν τελοῦσι τοῖς λόγοις.
 τὴν ἐμμέλειαν τοιγαροῦν μοι λεκτέον·
 ἤδη προκοπτούσης δὲ τῆς τραγωιδίας
 60 τὴν ἐμμέλειαν ἦιδον ὠιδῆς τι μέλος,
 τὴν ἦν ὁ Εὐκλείδης μὲν οὐδαμῶς γράφει.
 μετ' ἐμμέλειαν κομμὸς ἦν λελεγμένος
 ἀκμὴν πρὸς αὐτὴν ἡρμένης τραγωιδίας·
 οὗτος δ' ὁ κομμὸς τοῦ χοροῦ τελῶν μέλος
 65 ὑποκριταῖς ἦν ὡς πολὺ συνηγμένος·
 κομμὸς δὲ θρήνου πενθικώτερον πλεόν,
 ὁ θρήνός ἐστι δ' ἡρεμέστερον μέλος.
 κομμὸν πάλιν ἄλλος δὲ τις θρήνον λέγει,
 κοινὸν χοροῦ σκηνῆς τε τυγχάνειν λέγων,
 70 καὶ τὰλλα ταῦτά· τί πλατύνομεν λόγους;
 τὰ τέσσαρα νῦν τοῦ χοροῦ μαθὼν μέρη
 τὴν ἔξοδον τὸ πέμπτον ἀκροῶ μέρος,
 ὅπερ μετ' ἐμμέλειάν ἐστιν εἰς τέλος·
 τραγωιδίας δ' ὄρχησις αὕτη τυγχάνει.
 75 μέρη τὰ πρῶτα τῆς τραγωιδίας ἔγνωσ,
 τὸν σκηρικόν τε καὶ χοροῦ λέγω τρόπον,
 ἄμφω τε τούτων τὴν διπλὴν τομὴν πάλιν,
 ὠιδὴν πρὸς αὐτὴν ἀλλὰ καὶ λέξιν λέγω,
 τῆς λέξεως δὲ μέτρα καὶ τὴν περίοδον,
 80 καὶ τὴν τομὴν μέτρον δὲ τὴν τρισσινόμενῃν
 τὴν εἰς πρόλογον ἐπεισόδιον καὶ ἔξοδον —
 ἐπεὶ περ ἔγνωσ ἀκριβῶς πάντα τάδε,
 ὠιδῆς χοροῦ τε πενταπλᾶς διαιρέσεις,
 ἅπερ εἰσὶν ἢ πάροδος ὁμοῦ καὶ τὸ στάσιμον,
 85 ἢ τ' ἐμμέλεια, κομμὸς ἐξόδον μέτα
 (ἢ σκηρικὴ γὰρ οὐ διαίρεσιν φέρει) —
 ἐπεὶ περ ἔγνωσ ἀκριβῶς πάντα τάδε,

55 Θησέως υἱοῦ FKuhn γράφει BM: γράφει superser. λέγει A 56 λέγε-
 ται om. B, totum versum om. M, cf. v. 112 57 ἐντελοῦσι BM 60 μέρος
 Westphal 67 δ' ἐστίν codd μέλος Wilamowitz: μέρος codd 70 ταῦτα BM
 74 αὐτῇ BM 79 καὶ τῆς λέξεως μέτρα περίοδον τε BM 81 εἰς πρόλογον

ἄκουε πάντα νῦν μέρη τραγωιδίας,
 ἃ πρὶν ὁ Εὐκλείδης τε καὶ λοιποὶ πόσοι
 90 γράψαντες ὡς γράφουσι συμπεφυρμένως
 καὶ συνθολοῦσι πάντας ἡκροαμένους,
 μέρη λέγοντες ἐννέα πεφυκέναι,
 ἄλλα μὲν ἄλλος. ἃ τὰ νῦν μοι λεκτέον.
 καὶ δὴ κατ' Εὐκλείδην μὲν ἀκροῶ τίνα·
 95 πρόλογος, ὁ ἀγγελός τε καὶ ἐξάγγελος,
 πάροδος, ἐπιπάροδος, μεθ' ὧν καὶ τὸ στάσιμον,
 ἑβδομον ὑπορχηματικόν, ἀμοιβαῖον ἔπειτα,
 τὸ σκηνικὸν τάττει δὲ πάντων ἐσχάτως.
 πρῶτον λόγον δὲ τυγχάνειν γίνωσκέ μοι
 100 τῶν ὧν θέλει λέγειν τις ἐκθέσεις λόγων·
 ὅς δ' ἂν τὰ ἔξω τοῖς ἔσωθι μηνύει,
 εἴληχε, φησὶν, ἀγγέλου κλήσιν φέρειν·
 ἐκ δεξιῶν βαίνει δὲ πρὸς λαῖον μέρος.
 ἐξάγγελος πάλιν δὲ τὴν κλήσιν φέρει
 105 τοῖς ἐκτὸς ὅστις μηνύει τὰ τῶν ἔσω·
 διὰ στοᾶς δ' ἔβαινε τῆς λαϊᾶς τότε.
 πάροδος δὲ ὠιδίῃ τοῦ χοροῦ ἅμ' εἰσόδωι,
 ὥσπερ τὸ 'σιγα λευκὸν εἶδος ἀρβύλης'.
 ἐπιπάροδος ἔλευσις δὲ δευτέρου χοροῦ,
 110 μετ' ἐξέλευσιν τοῦ χοροῦ τοῦ πρὶν λέγω.
 ὅταν χορὸς στὰς δ' ἐμπαράδει τι μέρος,
 ὡς 'Ὁκεανὸς τις ὕδωρ λέγεται σταῖζειν πέτρα',
 στάσιμον τὸ μέρος εἴληχε τὴν κλήσιν φέρειν.
 τὴν δ' ἐμμέλειαν οὗτος ὑπόρχησιν λέγει,
 115 ὠιδίην χοροῦ τελοῦσαν ὀρχησμοῦ μετὰ,
 ἥ μᾶλλον ἐστὶ πρέπουσα δράμασι τῶν σατύρων·
 αὐτοὶ σὺν ὀρχήσει γὰρ ἡῖδον τῷ πάλαι.
 τὸ δ' ἐξ ἀμοιβῆς πρὸς λόγους ἐστὶ λόγος·
 τὸ σκηνικὸν δὲ τυγχάνειν εἶναι νόει,

93 τανθν A: τῶν ἰθὺν BM, quod fuerit τὸ νῦν τε BM 95 ὁ ἄγγελος ἐξάγγελός
 96 ἐπιπάροδος καὶ στάσιμον BM 97 versum ne Tzetza quidem
 dignum habet A: ἑβδομον ὑπορχηματικὸν σὺν τοῦτοις, | ἀμοιβαῖον ἔπειτα. ταῦτα
 μὲν οὕτως BM 102 εἴληχε, φησὶν A: εἴληχεν οὗτος BM 103 λαῖον A:
 λάλον BM 107 πάροδος ὠιδίῃ χοροῦ ἅμα εἰσόδωι BM 108 leg. ἔχνος, cf.
 v. 41 109 ἐπιπάροδος χοροῦ ἔλευσις ἄλλου (i. e. δευτέρου) BM 112 πέτρα
 om. BM, cf. v. 56 113 τὸ et τὴν om. BM 114 ἐμμέλειαν δ' οὗτος BM
 116 ἐστι om. BM 118 ἢ δ' ἐξ BM

- 120 ἑποκριτοῦ πρόσωπον ἂν ᾧδῃν λέγῃ.
τραγωιδίας μέρη μὲν Εὐκλείδῃ τάδε.
ἄλλοι δέκα λέγουσι τῇ κλήσει τάδε,
πρόλογόν τε ῥῆσιν καὶ ἀμοιβήν, ἄγγελον
ἐξάγγελόν τε, σκηνικὴν ᾧδῃν ἅμα,
125 πρὸς οἷσπερ ἄλλῃ τῶν μερῶν τετράς μέτρῳι
κούρισμα, σάλπιγξ καὶ σκοπὸς χοροῦ μέτα,
ἃ πέντε πρὶν ἔγνωκας Εὐκλείδῃ λόγοις,
πρῶτον λόγον μὲν, ἀγγέλους, ἐξαγγέλους,
πρὸς οἷς ἀμοιβήν, σκηνικῆς ᾧδῆς τρόπον.
130 τὰ πέντε λοιπὸν σοι κατ' αὐτοὺς λεκτέον,
τί ῥῆσις ἐστὶ καὶ τὰ λοιπὰ δ' αὖ μέρος,
κούρισμα, σάλπιγξ καὶ σκοπὸς χοροῦ μέτα,
ἅπερ παρειάθησαν Εὐκλείδῃ λόγοις.
καθὼς τὰ Εὐκλείδου μὲν αὐτῶν τοῖς λόγοις,
135 ἄκουε λοιπὸν τῶν μερῶν τὴν πεντάδα.
ῥῆσις λόγος τίς ἐστὶν ἐξηγημάτων
ἑποκριτοῦ λέγοντος ὡς πρὸς τοὺς ὄχλους,
ὡς ἐστὶ τοῦτο τοῖς Εὐριπίδου λόγοις
'τὰ μὲν πυλωρῶν κλειθρὰ μ' εἰσεδέξατο' (Phoen. 261).
140 κούρισμα δ' ᾧδῇ συμφορᾶς πληρεστάτη,
ταύτην αἰδόντων τὰς τρίχας κεκαρμένων.
σάλπιγξ λόγος δὲ συμβολᾶς μαχῶν λέγων.
σκοπὸς δ' ὁ δηλῶν ἐκ ξένης παρουσίαν,
πόρρωθεν αὐτοὺς εἰσορῶν καὶ προβλέπων.
145 χορὸς δέ τι σύστημα πρὸς μέλος λέγων.
οὕτω μὲν οὗτοί φασι συμπεφυρμένως·
ὅταν ὁ Εὐκλείδης δὲ καὶ Κράτης γράφων
ἄλλοι τε πολλοὶ τῶν λόγοις διηρμένων,
ἄνθρωπε, καὶ κρᾶζωσι τοῖς στροφοῖς λόγων,
150 τὰ σκηνικὰ γράφοντες ἐμπεφυρμένως,
μάθῃς δὲ μηδὲν ἐξ ἐκείνων ὧν θέλεις,

121 Εὐκλείδης M

122 sic schol. Dion. Thr. Cram. An. Ox. IV 308

123 πρόλογον ῥῆσιν ἀμοιβήν καὶ ἄγγελον BM 125 μέτρῳι non intellego

133 παρειάθησαν BM 138 λόγοις Εὐριπίδου FKuhn 140 sqq. ex una Phoenissis fabula, ut vidit Wilamowitz, haec petita, κούρισμα Iocastae (322), σάλπιγξ nuntius alter (cf. 1377), σκοπὸς Antigona (102) 144 προσβλέπων A

147—150 om. B 148 λόγων M 149 κρᾶζωσι A ad v. 150 scholium Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασεὺς καὶ ἕτεροι κατὰ τὸν Τζέτζη. διαφρεσι σκηνικῶν δραμᾶ-

- Τζέτζι προσελθὼν ἀκριβῶς ἅπαν μάθε
 λόγῳ διανυεῖ καὶ σαφεῖ καὶ συντόμῳ·
 καὶ δὴ τὸ πᾶν ἄκουε λεπτῷ τῷ τρόπῳ.
 155 κατὰ τύπον πρῶτον μὲν εἰς μέρη δύο,
 εἰς τε πρόσωπα καὶ σὺν αὐτοῖς εἰς λόγους,
 τέχνην διαιρεῖ κωμικὴν, τραγωιδίαν,
 καὶ τὴν τρίτην ποιήσιν, ἣ τούτων μέση.
 τὰ δ' αὖ πρόσωπα δευτέραι διαιρέσει
 160 εἰς σκηνικὸν τε καὶ χορὸν τέμνει πάλιν,
 ὑποκριτὴν ἓνα τε καὶ πολλοὺς λέγω.
 τὸ σκηνικὸν πρόσωπον αὖ τέμνει πάλιν
 εἰς τε σκοπούς, σάλπιγγας, εἰς τοὺς ἀγγέλους
 ἑξαγγέλους τε πρὸς τρισὶν οἷσπερ λέγω.
 165 τὰ τοῦ χοροῦ δ' ἄτμητα παντελῶς λέγει.
 τὰ τῶν προσώπων ταῦτα· τοὺς λόγους πάλιν
 ἑξῆς διαιρεῖ πρὸς μέτρα καὶ περιόδους.
 μέτρα τροχαίους σὺν ἰάμβοις μοι νόει,
 τοὺς δ' αὖ ἰάμβους σὺν ἀναπαλστοῖς περιόδον.
 170 τὰ μέτρα ταῦτα σὺν περιδρόμοις ἅμα
 πάλιν διαιρεῖ πρὸς τὰ τέσσαρα μέρη,
 προλόγους τε ῥῆσιν, ἐπεισόδιον καὶ ἔξοδον·
 εἰς τὰς ἀμοιβάς, εἰς λόγους κουρισμάτων,
 εἰς σκηνικὴν ᾠδὴν τε καὶ χορευμάτων.
 175 τὴν σκηνικὴν ἄτμητον ᾠδὴν αὖ λέγει·
 τὴν τοῦ χοροῦ δὲ τετραχῇ τετμημένην,
 εἰς πάροδον, ἐπιπάροδον, στάσιμον, ὀρχηματικόν·
 ἅπερ φέρει σύμπαντα καὶ κωμωιδία
 καὶ τὴν παράβασιν ἐς πλεον τούτων φέρει·
 180 ἣς παραβάσεως ἑπτὰ τελοῦσι τὰ μέρη,
 ἃ πρὶν σαφῶς ἤκουσας ἐν λεπτῷ λόγῳ
 ὥς πάντα τᾶλλα· καὶ στραφεῖς βλέπων μάθε.
 ἐπεὶ δὲ καλῶς πάντα σοίπερ ἐγράφη,
 ἄκουε λοιπὸν τί τέλος τραγωιδίας·
 185 μίμησις ἡθῶν, πράξεις, παθημάτων,

167 καὶ om. BM   169 ἰάμβους περιόδον σὺν ἀναπαλστοῖς omissis verbis
 τοὺς δ' αὖ BM   170 συμπεριδρόμοις codd, περιδρομοις i. q. περίοδος
 172 πρὸς λόγους A, λόγους BM, cf. v. 20. 123; λόγους ἐπεισόδιον ἔξοδον ῥῆσιν
 BM   175 τὴν σκηνικὴν ᾠδὴν ἄτμητον αὖ λ. BM   177 εἰς τε πάροδον ἐπι-
 πάροδον ἅμα· στάσιμον γὰρ συνορχηματικόν τε BM   179 τὴν om. BM
 180 μέρη παραβάσεως ἑπτὰ τελοῦσι BM

- ἥρωικον τρόπον τε τῆς τραγωιδίας,
 σεμνοπρεπῆς λέξις τε καὶ διηρμένη.
 χρῶνται δέκα μέτροις δὲ ταῖς τραγωιδίαις,
 διπλοῖς λάμβοις καὶ διπλοῖς τοῖς δοχμίοις
 190 καὶ τοῖς τροχαίοις, κρητικοῖς καὶ δακτύλοις,
 βακχειακοῖς ἅπλοῖς τε καὶ διπλοῖς λέγω,
 καὶ τοῖς χορείοις προσοδιακοῖς τε τοῖς μέτροις,
 καὶ τοῖς προκελευσματικοῖς ἐπόλιζον αὖ μέτροις
 ἰωνικοῖς τε τοῖς ἐλάττοσι λέγω.
 195 ἀντιστροφαῖς μὲν καὶ μελῶν χρῶνται στάσει
 τοῖς οἷς δεκαπλοῖς νῦν ἐγράψαμεν μέτροις·
 τοῖς δ' αὖ τροχαίοις κρητικοῖς καὶ δοχμίοις
 ἄλλοις τε μέτροις, οἵπερ εὐδρομοὶ φύσιν,
 χορειομίκτοις σὺν λαμβείῳ μέτροις
 200 χρῶνται πρὸς αὐτὰς συγγραφὰς τῶν κομμάτων.
 ἐπεὶ δὲ πάντα σοι σαφῶς νῦν ἐρρέθη,
 καὶ τερματούσθω τοιγαροῦν τὸ βιβλίον.

---

187 σεμνοπρεπῆς ABM: corr. Duebner   192 τοῖς utrumque om. BM
 193 καὶ τοῖς om. BM   αὖ μέτροις A: αὐθις BM   195 χρῆται codd: corr.
 FKuhn